

Herkes İçin Eğitim (EFA) Küresel İzleme Raporu

2006

Yaşam İçin Okuryazarlık

Tek Bakışta Rapor (s. 16)

Herkes İçin Eğitim'e Doğru İlerleme

1998'den bu yana özellikle Evrensel Temel Eğitim(UPE) ve yoksul ülkelerdeki cinsiyet eşitliğinde istikrarlı bir gelişme kaydedilmiştir, ancak gelişme hızı 2015'e kadar kalan on yıl içinde hedefleri gerçekleştirmede yetersizdir.

Birçok düşük gelirli ülkede cesaret verici eğilimler önemli başarılar sunmaktadır.

Herkes İçin Eğitim'de büyük zorluklar sürüyor:

- Evrensel Temel Eğitim sağlanamamıştır.
- 2005 yılı cinsiyet eşitliği hedefi 149 ülkeden 94'ü tarafından kaçırılmıştır.
- Kalite çok düşük
- Okuma-yazma önemsenmiyor
- Temel eğitime yardım hala yetersiz

Okur-yazarlık (s.17)

Okur-yazarlık sorunu, özellikle yoksulları, kadınları ve sıra dışı grupları etkileyen mutlak ve göreceli boyutlara sahiptir ve bilinen ölçümlerin işaret ettiği kadar büyüktür.

Okur-yazarlık ancak bu tedbirler ile aşılabılır:

- Siyasi liderler en yüksek seviyede taahhütlerde bulunurlarsa,
- Ülkeler;
 1. İlk ve ortaöğretimde kaliteyi artırmak,
 2. Yetişkin ve gençlik okur-yazarlık programlarını çoğaltmak,
 3. Zengin okur-yazar ortamlar geliştirmek için belirgin okur-yazarlık politikaları benimserlerse.

İDARİ ÖZET (s.18)

Herkes İçin Eğitim(EFA) Global İzleme Raporu'nun dördüncü baskısı, 2000 yılında Dakar'daki Dünya Eğitim Forumu'nda (Senegal) 164 ülke tarafından benimsenen altı hedeften ihmal edilmiş olan okur-yazarlığa odaklanmaktadır. Rapor, okur-yazarlık için siyasi alaka ve kaynaklar adanması aciliyetini vurgulamakta, bireylere, toplumlara ve uluslara

sunacağı büyük yararların üzerinde durmaktadır (5. Bölüm). Okur-yazarlık becerileri günümüz bilgi toplumu için son derece önemlidir. Okur-yazarlık anlayışı, artan karmaşık ve zorlu ihtiyaçları yansıtmak için son elli yılda oldukça gelişmiştir (6. Bölüm). Rapor okur-yazarlık sorunlarının ölçüsünü bir dizi veri kaynakları üzerinde çizerek analiz etmektedir (7.Bölüm). Ayrıca, farklı toplumların yaygın okur-yazarlığa nasıl geçiş yaptıklarını, geniş bir sosyal bağlamda bireyleri okur-yazarlık becerileri kazanma ve sürdürme konusunda harekete geçirerek tarihsel bir bakış içinde analiz eder (8. Bölüm).

Okur-yazar toplumlar inşa etmek, kaliteli eğitim, genç ve yetişkin programları ve okur-yazar çevrelerin geliştirilmesi stratejilerini getirir (9.Bölüm). Bu yaklaşım, Rapor'un süreci incelediği yönde Herkes İçin Eğitim(EFA) hedeflerinin birbirine bağlı doğasını, özellikle de 2005 cinsiyet eşitliği hedefini yansıtmaktadır (2. Bölüm). Değişim hızını artırmak için, sağlam ulusal politikalar gereklidir (3.Bölüm). Uluslararası toplum şu çabaları desteklemelidir: temel eğitime yapılan yardımlar artmakta olsa da, ihtiyacın uzağında kalmaya devam etmektedir (4. Bölüm). Rapor, gelecek on yılda başarılabilecek Herkes İçin Eğitim(EFA) hedefleri için öncelikli tedbirleri vurgulayarak sona ermektedir.

1. Bölüm (s. 19)

Okur-yazarlık: Herkes İçin Eğitim'in (EFA) Temeli

Herkes İçin Eğitim (EFA), eğitimsel gelişimin bütünsel bir algılayışını yansıtan, birbiriyle ilişkili altı hedefi içermektedir. Şimdiye kadar, en büyük dikkat eğitimle ilgili hedefler üzerine odaklanmıştır: Evrensel Temel Eğitim(UPE), cinsiyet eşitliği ve kalitesi.

2. Bölüm

Herkes İçin Eğitim'e (EFA) Doğru İlerleyişte Neredeyiz?

Dakar'daki Dünya Eğitim Forumu'ndan bu yana Evrensel Temel Eğitim'e (UPE) doğru ilerleyiş oldukça yavaş olmuştur. 2002 yılında, toplam 671 milyon çocuk, 1998'de ise 655 milyondan fazlası ilkokula kaydedilmiştir. Birçok ülkede hala okullaşma oranı az ve çocukları yerleştirecek alan kapasitesi yetersiz iken Sahra-altı Afrika, Güney ve Batı Asya ve Arap Devletleri genelinde okullaşma oranları hızla yükselmekte ve cinsiyet farkı yavaşça daralmaktadır. Artan okullaşma oranına rağmen, %55'i kız olan 100 milyon civarında çocuk 2002 yılında hala ilkokula kaydolmamıştır. Bu okul-dışı çocukların %70'i Sahra-altı Afrika ile Güney ve Batı Asya'dadır. Okula kaydolan çocukların ilköğretim son sınıfa kadar okulda kalmalarını sağlamak hala bir zorluktur. Verilerle birlikte, bu ülkelerin yaklaşık üçte birinde, ilköğretime kayıtlı öğrencilerin içte ikiden azı son sınıfa kadar gelebilmektedir.

3. Bölüm (s.20)

Ülke Çabaları: Artan Bir İvme

4. Bölüm (s.21)

Uluslararası Taahhütler: Harekete Geçme Zamanı

5. Bölüm (s.22)

Okur-yazarlık Neden Önemli?

Okur-yazarlık hakkı, 1948 Evrensel İnsan Hakları Beyannamesi'nde eğitim hakkı içinde üstü kapalı olarak tanınmıştır. Diğer kongreler ve uluslararası beyannameler bu hakkı yeniden şekillendirmişlerdir. Birçok belge okur-yazarlık edinim diline odaklanmıştır. Bu belgelerden birçoğu okur-yazarlığın, bilimsel ve teknolojik bilgi birikimine, hukuki bilgiye, kültür ve medyaya ulaşım sağlayan okuma ve yazma becerilerinin ötesinde genişletilmiş bir tanımına izin vermiştir. Son ve önemli olarak, okur-yazarlık diğer insan haklarına ulaşmak için kullanılan bir mekanizma olarak kabul edilmiştir.

6. Bölüm (s.22)

Okur-yazarlık Anlayışı

7. Bölüm (s.23)

Küresel Okur-yazarlık Zorluklarının Haritasını Çıkarma

8. Bölüm

Okur-yazar Topluluklar İnşa Etme

9. Bölüm (s.24)

İyi Politika, İyi Yöntem

10. Bölüm (s.25)

Eylem İçin Öncelikleri Belirleme

Haklar, Yetenekler ve Kalkınma İçin Okur-yazarlık (s.30)

Okur-yazarlığın Faydaları

Okur-yazar olmak insanın hayatına değer katar. Okur-yazarlık, kişisel, aile ve toplum düzeyinde olduğu kadar ulusların, bölgelerin ve dünyanın makro düzeyinde kalkınmada da etkili bir araç olabilmektedir.

Kaliteli ilköğretimden mahrum bırakılmış bir çocuk sadece bir çocuk olarak mahrum kalmıyor, aynı zamanda bu durum çocuk için hayat boyu bir engel duruma dönüşüyor. Böyle bir çocuk, genç veya yetişkin olarak eğitim alma fırsatları verilmediği takdirde, okuma, yazma

ve hesap gerektiren durumlarla baş edemez. Okur-yazarlık eksikliği, hem ekonomik anlamda hem de yeteneklerden mahrum kalma anlamında yoksullukla ilişkilendirilmektedir. Okur-yazarlık, bireylerin, ailelerin ve toplumların sağlık, eğitimle ilgili, siyasi, ekonomik ve kültürel fırsatlara ve hizmetlere ulaşabilme yeteneklerini güçlendirir. Kadınların ve kız çocuklarının okur-yazarlığı, cinsiyet eşitsizliğinin en önemli problemlerinden biridir. Kadınlar için örgün eğitimden doğan faydalar iyi bir şekilde anlaşılmışken, kadınların yaygın eğitimden kazanacağı faydalar daha az bilinmektedir; okur-yazarlık, kendine güven, maddi bağımsızlık ve toplumsal özgürleşme anlamında kadınların güçlenmesine olumlu katkıda bulunur. Yetişkinlere verilen temel ve okur-yazarlık eğitiminden faydalanan birçok kadın sonuç olarak kişisel olarak güçlenme duygusu edindiklerinden söz etmişlerdir. (s.31)

Doğrusu, okur-yazarlık, eğitimin ve özellikle temel eğitime odaklanmış olan Herkes İçin Eğitim'in (EFA) merkezinde yer almaktadır. Okur-yazarlık insanlara bağlamından uzaklaşmış, sözlü olduğu kadar yazılı bilgiyi ve dili anlamada yardımcı olur. Örneğin, daha fazla öğrenmenin yolunu açar ve Herkes İçin Eğitim Dünya Beyannamesi'nin 1. maddesinde belirtildiği (Jomtien, Tayland 1990) ve Dakar'da (Senegal, 2000) yinlendiği gibi okur-yazarlık ve hesaplama bilgisi temel eğitimin önemli öğrenme araçlarıdır. Birleşmiş Milletler Okur-Yazarlık On Yılı (2003-2012), okur-yazarlık, herkes için eğitimin merkezinde yer almakta olduğu için ve okur-yazar çevreler ve toplumlar yaratmak, yoksulluğu ortan kaldırmak, çocuk ölümlerini azaltmak, nüfus artışını kontrol altına almak, cinsiyet eşitliğini başarmak ve sürdürülebilir kalkınma, barış ve demokrasinin sağlanması için başlatılmıştır. (Birleşmiş Milletler, 2000b).

Okur-yazarlık ayrıca diğer Herkes İçin Eğitim (EFA) hedeflerini gerçekleştirmek için önem arz etmektedir. Eğitim almış anneler eğitim almamış olanlara göre çocuklarını okula göndermeye daha meyillidir (Schultz, 1993; Comings et. al., 1992). Aynısı yetişkin okur-yazarlık programlarına katılmış olan ebeveynler için de geçerlidir. Bangladeş (Cawthera, 1997) ve Nepal'de (Burchfield, 1997) ebeveynleri okur-yazarlık sınıflarına katılan çocukların okula devam etme oranları artmıştır. Okur-yazar aileler, Nepal (Burchfield vs., 2002a) ve Uganda'da (Carr-Hill vs., 2001) görüldüğü gibi çocuklarını, durumlarını öğretmenleriyle görüşüp gelişimlerini tartışma gibi pratik yollarla destekleyebilmektedir. Okuma-yazma kursları ebeveynleri çocuklarına okulda yardımcı olma konusunda yönlendirdikleri ve müfredat hakkında bilgilendirdiklerinde, Nepal, Güney Afrika ve Türkiye'de görüldüğü üzere çocuklarının eğitimden aldığı kazanımlar daha fazla olmaktadır. (Bekman, 1998; Oxenham, 2004a)

Tablo 2.2. Okul Öncesi Eğitimde Bütüt Kayıt Oranı (GER) nın Cinsiyet Eşitliği Endeksi 2002

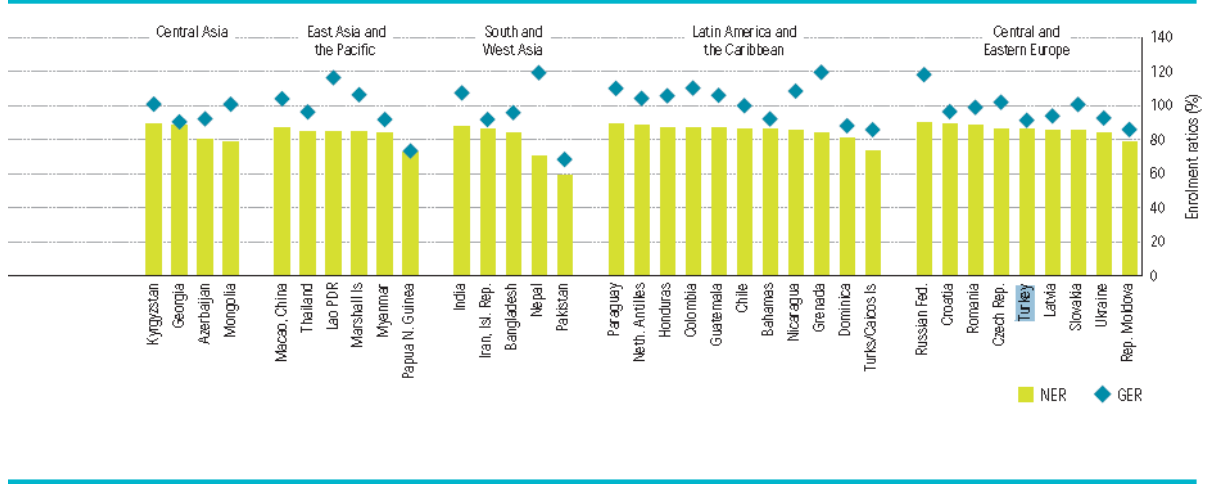
Disparity in favour of boys (if countries)		Disparity in favour of girls (if countries)	
Country	GER (100)	Country	GER (100)
Sub-Saharan Africa			
Dominica	0.91	Uganda	1.01
Dominican Rep.	0.92	Zimbabwe	1.01
Egypt	0.91	O. S. R.	1.05
Egypt	0.91	Onuwa Ebun	1.05
Ethi.	0.92	Orange	1.05
Ghana	0.92	Senegal	1.10
		S. Yau-Principe	1.11
		Mali	1.20
Arab States			
Algeria	0.92		
Iran	0.91		
Jordan	0.92		
Kuwait	0.92		
Lebanon	0.92		
Libya	0.92		
Qatar	0.91		
Saudi Arabia	0.91		
Syria	0.91		
Tunisia	0.91		
Yemen	0.92		
Yemen	0.92		
Central Asia			
Azerbaijan	0.91	Georgia	1.05
Kazakhstan	0.91	Uzbekistan	1.07
Tajikistan	0.92	Mongolia	1.11
East Asia and the Pacific			
China	0.92	Philippines	1.01
Hong Kong	0.92	Laos PDR	1.05
Indonesia	0.91	Timor-Leste	1.05
Malaysia	0.92	Malaysia	1.05
		Timor-Leste	1.05
		Palau	1.12
		Thailand	1.15
		Togo	1.21
		Vanuatu	1.25
		Vanuatu	1.28
South and West Asia			
India	0.92	England	1.07
Pakistan	0.92	Iran, Isl. Rep.	1.12
Latin America and the Caribbean			
Aruba	0.91	Jamaica	1.05
Belize	0.92	Honduras	1.05
		El Salvador	1.05
		Cuba	1.07
		Saint Lucia	1.11
North America and Western Europe			
Denmark	0.92	Denmark	1.01
Central and Eastern Europe			
Czech Rep.	0.91		
Estonia	0.91		
Lithuania	0.91		
Poland	0.91		
Slovakia	0.92		

Note: On a scale of gender parity of 1 to 1.25, any score under 1.00 is in favour of boys and any score above 1.00 is in favour of girls.
Source: UNICEF, 2003, Table 2.1.

Yukarıdaki tabloya göre Türkiye, cinsiyet ayrımının erkeklerden yana yapıldığı 34 ülke arasında yer almaktadır.

(Sf. 41)

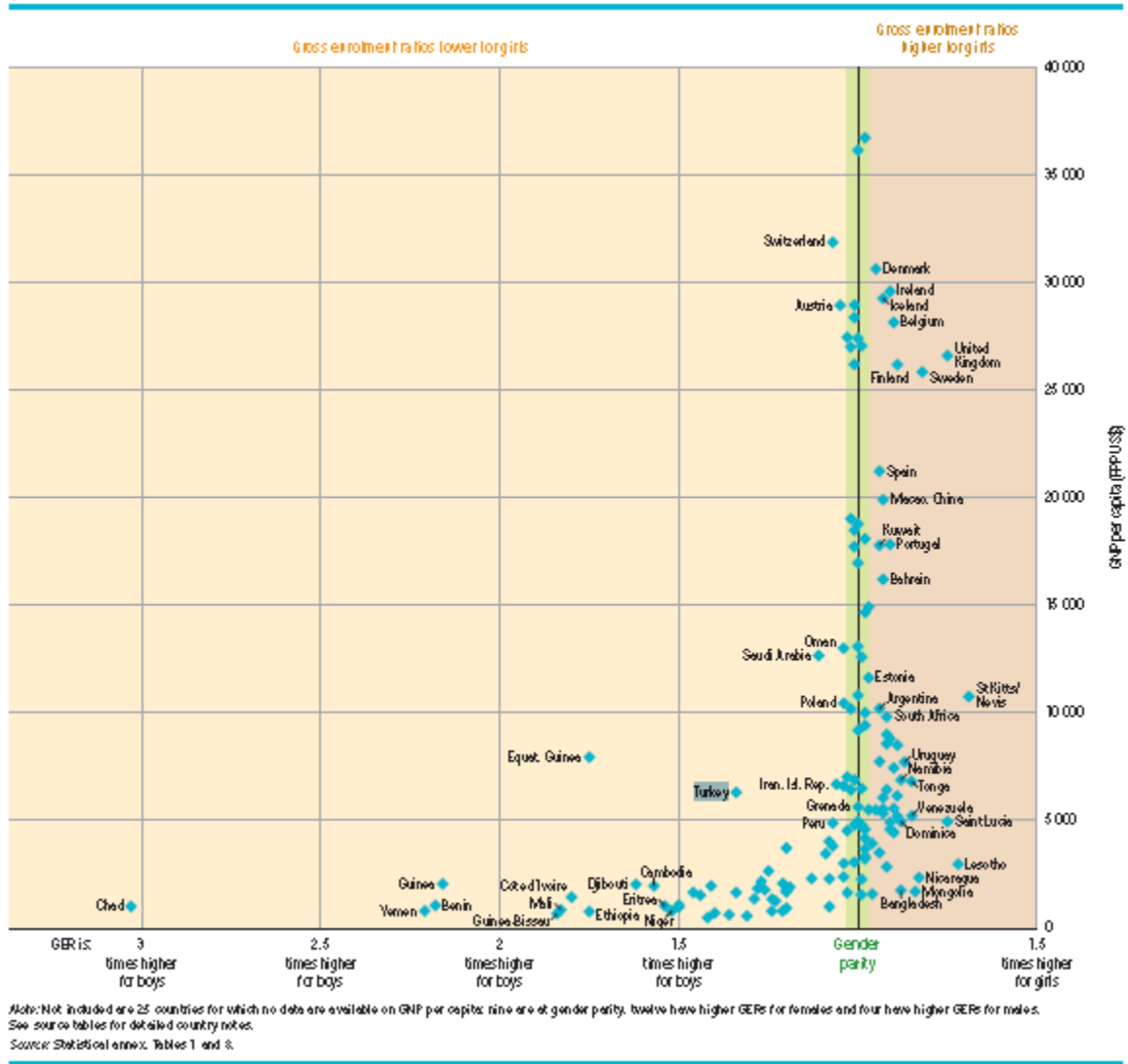
Şekil 2.6. İlköğretimde Net Kayıt Oranları, 1998 ve 2002

Yukarıdaki tabloda yeşil çubuklar net kayıt oranı (NER)'ni, mavi karelerse brüt kayıt oranı (GER)'i göstermektedir.

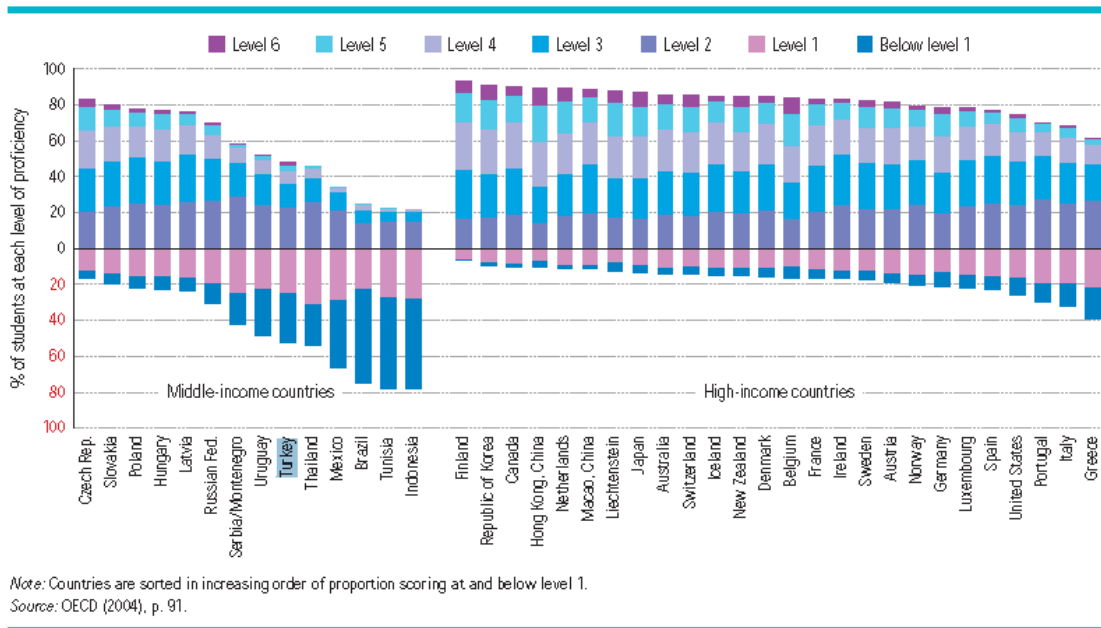
(Sf.45)

Şekil 2.17. Orta Öğretim Bürüt Kayıt Oranlarında Cinsiyet Ayrımcılığı ve Kişi Başına Düşen Gayri Safi Milli Hasıla (GNP), 2002

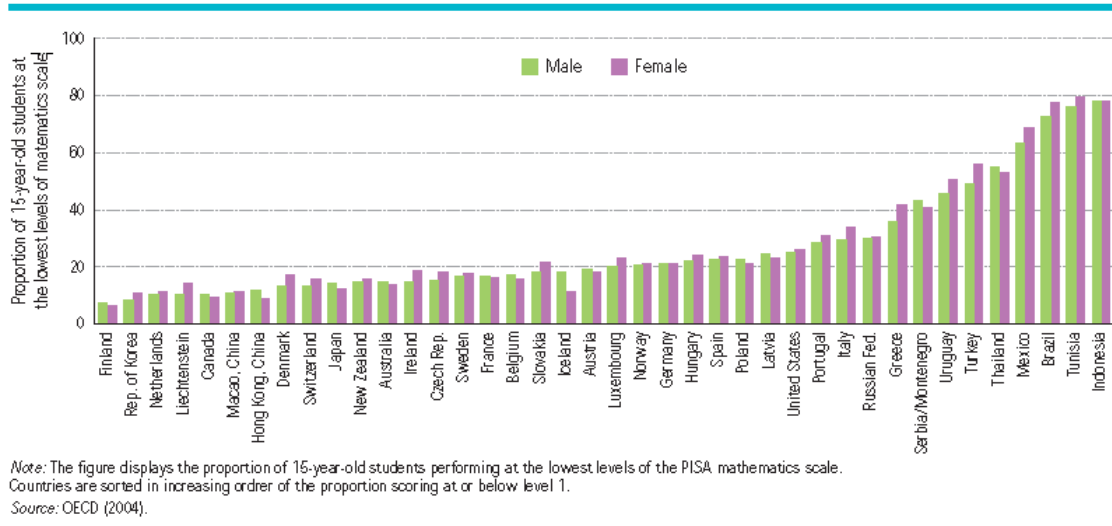
Şekle göre Türkiye, kızlarda bürüt kayıt oranının düşük olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Bunun yanısıra erkek oranının kızlardan yaklaşık 1.5 kat daha fazla olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Ayrıca Türkiye, kişi başına düşen gayri safi milli hasılası 5 bin ile 7.5 bin dolar olan ülkeler arasında yer almaktadır.

Şekil 2.21. 2003 Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı (PISA) Sonuçları: 15 Yaş Gurubu Öğrencilerin Matematik Becerileri

Şekle göre orta gelir düzeyine sahip ülkeler arasında yer alan Türkiye’de 15 yaş gurubu öğrencilerin %50 ye yakını matematiksel becerilerde PISA tarafından belirlenen 6 seviyeden 2. seviyenin altında yer almaktadır. Diğer % 50 lik kesimin büyük bölümü 2. ve 3. seviyede yer alırken çok az bir bölümü 6. Seviyeye erişebilmektedir.

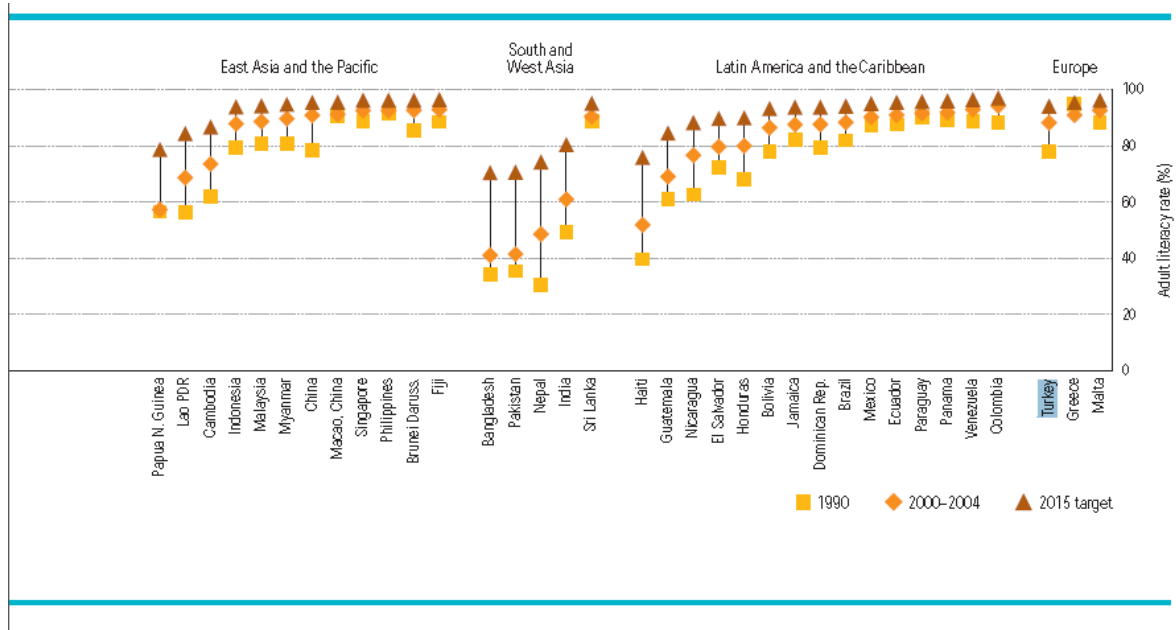
Şekil 2.25. 2003 Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı Sonuçları: Matematik Başarısında Cinsiyet Ayrımı

Yukarıdaki tabloda PISA ya göre matematiksel başarı seviyesi düşük olan ülkeler yer almaktadır. Mor çubuklar kızları, yeşil çubuklar da erkekleri temsil etmektedir.

(Sf. 61)

Şekil 2.28. Yetişkinlerde (15+) Tahmin Edilen Okur Yazarlık Oranı: 1990, 2000-2004 ve 2015 Hedefi

Yukarıdaki tabloya göre 1990 yılında Türkiye’de yetişkinlerde okuma yazma oranı % 80 civarındayken bu oran 2000-2004 yılları arası % 90lara yaklaşmıştır. 2015 yılında ise bu rakamın % 95lere çıkması hedeflenmektedir.

(Sf. 67)

Tablo 2.9. 2015 yılı yetişkinlerarası okuryazarlık hedefinde ülkelerden başarı beklentileri

Level of adult literacy rate in 2000-2004	High literacy (between 80% and 97%)	<p>QUADRANT I At risk of not achieving the goal 20 countries</p> <p>Brazil, Colombia, Dominican Republic, Ecuador, Honduras, Malaysia, Mauritius, Myanmar, Namibia, Panama, Peru, Philippines, Qatar, Saint Lucia, Sri Lanka, Suriname, Swaziland, Syrian Arab Republic, Turkey, Viet Nam</p>	<p>QUADRANT II High chance of achieving the goal 23 countries</p> <p>Bahrain, Bolivia, Bosnia and Herzegovina, Brunei Darussalam, Chile, China, Cyprus, Equatorial Guinea, Greece, Israel, Jordan, Macao (China), Maldives, Mexico, Palestinian Autonomous Territories, Paraguay, Republic of Moldova, Saudi Arabia, Serbia and Montenegro, Singapore, Thailand, TFYR of Macedonia, Venezuela</p>
	Low literacy (below 80%)	<p>QUADRANT IV Serious risk of not achieving the goal 30 countries</p> <p>Algeria, Angola, Belize, Benin, Burundi, Cambodia, Central African Republic, Chad, Côte d'Ivoire, Democratic Republic of the Congo, El Salvador, Guatemala, India, Kenya, Lao PDR, Madagascar, Mauritania, Nepal, Nicaragua, Niger, Pakistan, Papua New Guinea, Rwanda, Senegal, Sierra Leone, Sudan, Togo, Tunisia, U. R. Tanzania, Zambia</p>	<p>QUADRANT III Low chance of achieving the goal 0 country</p>
		Slow performers	Fast performers
Increase between 1990 and 2000-2004			

Yukarıdaki tabloda Türkiye, 2000-2004 yılları içerisinde %80 ile %97 arasında yüksek okuryazarlık seviyesine sahip olmasına rağmen 1990 ve 2000-2004 yılları arasında bu konuda yeterli bir gelişme sergileyememesinden ötürü hedefe ulaşmada riskli gurup olan birinci çeyrekte yer almaktadır.

(Sf. 71)

Tablo 2.10. 2005 ve 2015 yılları arası ilk ve orta öğretimde cinsiyet eşitliği başarısında ülkelerden beklenenler

		Gender parity in secondary education				Number of countries
		Achieved in 2002	Likely to be achieved in 2005	Likely to be achieved in 2015	At risk of not achieving the goal by 2015	
Gender parity in primary education	Achieved in 2002	Albania, Anguilla, Armenia, Australia, Azerbaijan, Bahamas, Barbados, Belarus, Bulgaria, Canada, Chile, China, Croatia, Cyprus, Czech Republic, Ecuador, France, Georgia, Germany, Greece, Hungary, Indonesia, Israel, Italy, Jamaica, Japan, Jordan, Kazakhstan, Kyrgyzstan, Latvia, Lithuania, Malta, Mauritius, Netherlands, Norway, Oman, Republic of Korea, Republic of Moldova, Romania, Russian Federation, Serbia and Montenegro, Seychelles, Slovakia, Slovenia, The former Yugoslav Rep. of Macedonia, Ukraine, United Arab Emirates, United States, Uzbekistan 49	Austria, Bolivia, Guyana, Kenya 4	Switzerland, Argentina, Belize, Botswana 4	Gambia, Mauritania, Myanmar, Peru, Poland, Rwanda, Uganda, Zimbabwe, Bahrain, Bangladesh, Belgium, Brunei Darussalam, Colombia, Costa Rica, Denmark, Dominican Republic, Finland, Iceland, Ireland, Kuwait, Lesotho, Luxembourg, Malaysia, Maldives, Mexico, Mongolia, Namibia, Netherlands Antilles, New Zealand, Nicaragua, Palestinian Autonomous Territories, Philippines, Qatar, Saint Lucia, Saint Vincent and the Grenadines, Samoa, Spain, Suriname, Tonga, Trinidad and Tobago, United Kingdom, Vanuatu, Venezuela 43	100
	Likely to be achieved in 2005	Estonia 1	Islamic Republic of Iran 1	Ghana, Saudi Arabia 2	India, Syrian Arab Republic, Lebanon, Panama, Tunisia 5	9
	Likely to be achieved in 2015	Cuba 1	Egypt 1		Nepal, Senegal, Tajikistan, Togo, Zambia, Brazil, Portugal 7	9
	At risk of not achieving the goal by 2015	El Salvador, Swaziland, Paraguay 3		Cameroon, Macao (China), South Africa, Viet Nam 4	Benin, Burkina Faso, Burundi, Cambodia, Chad, Comoros, Côte d'Ivoire, Djibouti, Eritrea, Ethiopia, Guatemala, Lao People's Democratic Republic, Malawi, Mali, Morocco, Mozambique, Niger, Papua New Guinea, Sudan, Turkey, Yemen, Algeria, Aruba, British Virgin Islands 24	31
Number of countries		54	6	10	79	149

Note: Where countries are shown in blue, enrolment disparities at the expense of boys are observed in secondary education.

Tabloya göre ülkemiz 2015 yılında ilk ve orta öğretimde cinsiyet eşitliği hedefine ulaşması riskli 24 ülke arasında yer almaktadır.

(Sf. 72)

Tablo 3.4. Okul Ücretleri Hala Bir Çok Ülkede Mevcut

Legal fees	Albania; Argentina; Armenia; Azerbaijan; Benin; Bhutan; Bosnia/Herzegovina; Bulgaria; Burundi; Cameroon; Cape Verde; Chad; Comoros; Costa Rica; Côte d'Ivoire; Dominica; Dominican Rep.; Egypt; El Salvador; Eritrea; Grenada; Guinea; Guinea-Bissau; Guyana; Haiti; India; Iran, Isl. Rep.; Jordan; Lebanon; Madagascar; Maldives; Mauritania; Morocco; Niger; Papua New Guinea; Paraguay; Peru; Philippines; Romania; Russian Fed.; Rwanda; Solomon Islands; South Africa; Swaziland; Tajikistan; Thailand; TFYR Macedonia; Timor-Leste; Togo; Trinidad/Tobago; Turkey; Uruguay
Illegal fees	Bolivia; Brazil; Colombia; Ethiopia; Ghana; Honduras; Lao PDR; Lesotho; Liberia; Mexico; Mozambique; Namibia; Nigeria; Panama; Tonga; Uganda; Ukraine; Viet Nam
Both types of fees	Burkina Faso; China; D.R. Congo; Djibouti; Ecuador; Georgia; Indonesia; Kenya; Kyrgyzstan; Latvia; Mali; Mauritius; Mongolia; Nicaragua; Palestinian A. T.; Rep. Moldova; Vanuatu; Venezuela; Yemen

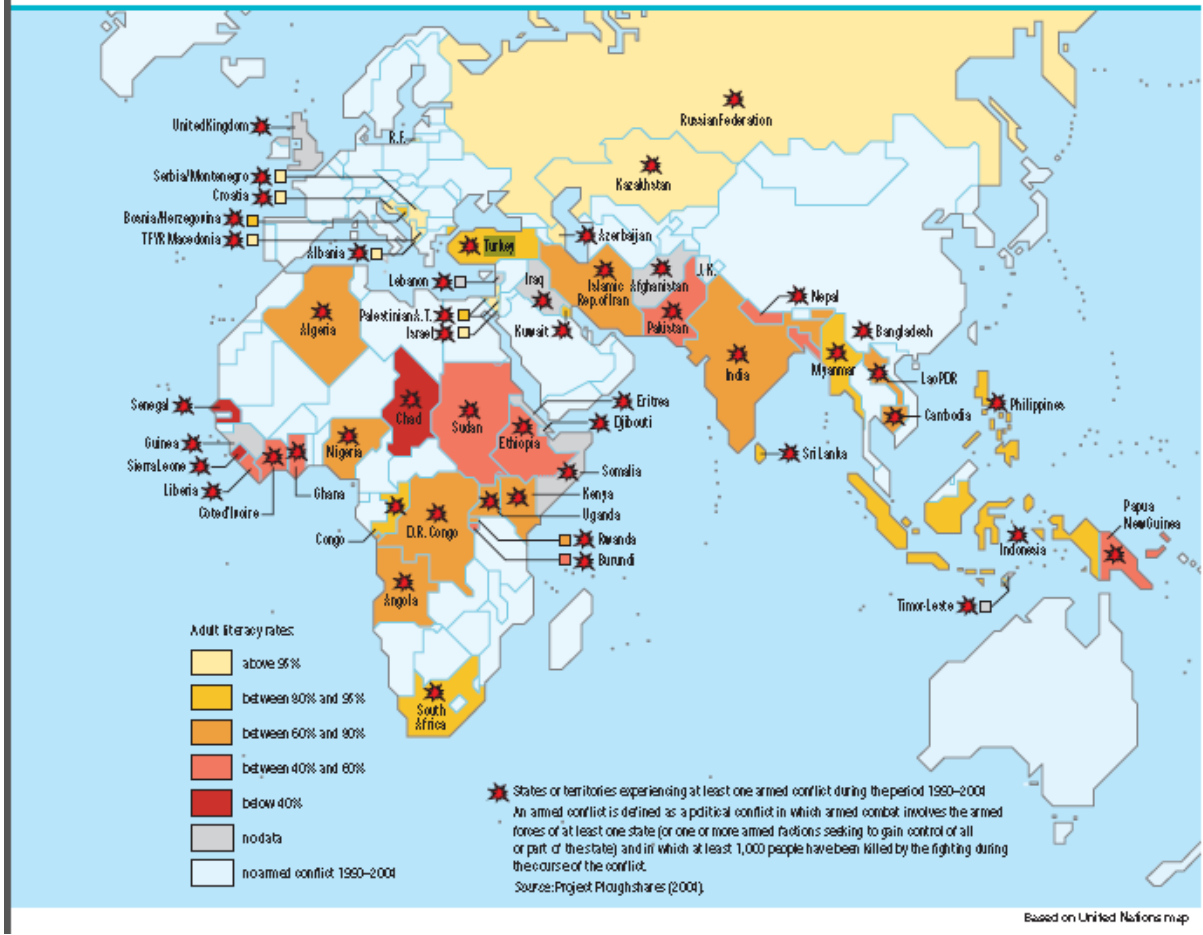
Note: Data was collected informally from World Bank task teams and may not reflect the most recent changes in policy and practice at the country level.

Source: Bentouet-Kattan (2005).

Tabloya göre ülkemiz ücretli eğitimin yasal olduğu ülkeler arasında yer almaktadır.

(Sf. 84)

Şekil 3.15. Eğitim ve Silahlı Çatışma

Yukarıdaki haritada ülkeler yetişkin okur yazar seviyesine göre gruplandırılmışlardır. Buna göre açık sarı renk okuma yazma oranının %95 in üstünde olduğu ülkeleri, koyu sarı %80 ile %95 arasında olan ülkeleri, turuncu renk %60 ile %80 arasında olan ülkeleri, pembe %40 ile %60 arasını, kırmızı %40 da aşağı olan ülkeleri, gri bu konuda veri olmayan ülkeleri beyaz ise 1990-2004 yılları arasında herhangi bir silahlı çatışmanın yaşanmadığı ülkeleri göstermektedir. Kırmızı patlama işareti ise 1990-2004 yılları arasında en az bir silahlı çatışmanın yaşandığı ülkeleri göstermektedir.

(Sf. 97)

Bölüm: 5

Okuryazarlık Neden Önemli

Güçlenme (s.139)

Okuma-yazma, öğrenen kişileri –özellikle kadınları- evler, işyerleri ve toplum gibi çeşitli bağlamlarda bireysel ve kolektif olarak harekete geçmek için iki şekilde güçlendirebilir. Birincisi, okur-yazarlık programları katılımcılarını kendi öğrenim süreçlerinin yaratıcıları, kendi bilgi hazinelerinin geliştiricileri ve kendi hayatlarındaki sınırlanan durumlar hakkında diyalog ortakları(?) olmaları için tasarlanmış ve gerçekleştirilmiştir (Easton, 2005). İkinci olarak, okur-yazarlık programları daha geniş bir sosyo-ekonomik güçlenme sürecine ve destekleyici bir ortamda gerçekleşmesine katkıda bulunur. Türkiye, Nepal, Hindistan ve Bolivya için yeni deliller mevcut durumda. (Sırasıyla, Kağıtçıbaşı vs., 2005; Burchfield, 1996; Dighe, 2004; ve Burchfield vs., 2002b). İki cinsiyetten de Namibya’da ankete katılan birçok öğrenci -neden okuma-yazma öğrenmek ve İngilizceyi iyice öğrenip onunla iletişim kurmak istediklerini açıklayarak- kendine güvenen insanlar olmak ve “sır tutma” ile “kandırılmama” gibi günlük hayattaki olayları örnek vererek, günlük hayata hâkim olabilmek isteklerinden bahsetmişlerdir (Lind, 1996).

Siyasi Katılım

Türkiye’deki okuma-yazma programlarına katılan kadınlar, okuma-yazma bilmeyen, eğitimsiz kadınlara oranla daha çok oylanmakta ve toplumsal kuruluşlara daha fazla katılmaktadır (Kağıtçıbaşı ve diğerleri, 2005).

Tablo 6.1. Okur Yazar Olmanın veya Olmamanın Ulusal Tanımı

Ability to read easily or with difficulty a letter or a newspaper ¹		School attainment (by increasing levels of attainment)	
	Angola, Bosnia and Herzegovina, Burundi, the Central African Republic, Chad, Côte d'Ivoire, the Democratic Republic of the Congo, Equatorial Guinea, Kenya, Madagascar, Myanmar, the Republic of Moldova, Rwanda, Sierra Leone, Sudan, Suriname, Swaziland, Togo, Zambia	Slovakia	[Illiterate] 'Data on the number of persons who do not have formal education'.
		Malaysia	[Literate] 'Population 10 years and above who have been to school in any language'.
Ability to read and write simple sentences		Hungary	'Persons not having completed the first grade of general (primary, elementary) school have been considered as illiterate.'
Language criteria	<ul style="list-style-type: none"> No mention of language: Algeria, Bahrain [illiterate: 'persons who cannot read or write, as well as persons who can read only, for example a person who studied the Koran'], Belarus, Bulgaria, Macao (China), Colombia, Cuba, Cyprus, Dominican Republic, Ecuador, Egypt, Honduras, Lesotho, Malta, Mauritius, Mexico, Nicaragua, the Russian Federation, Tajikistan Ability to read and write simple sentences in specified languages: Argentina, Azerbaijan [literacy is acceptable in any language having written form], Cameroon [in French or English, for those aged 15 and above], Lao PDR, Malawi, Mauritania [in the language specified], Niger, Sri Lanka [in Sinhalese, Tamil and English], the Syrian Arab Republic [in Arabic], Turkey [for Turkish citizens: in current Turkish alphabet; for non-citizens: in native language] Ability to read and write in any language: Benin, Brazil, Brunei Darussalam, Burkina Faso, Cambodia, Croatia, Iran [Islamic Republic of] [in Farsi or any other language], Maldives [in Dhivehi, English, Arabic, etc.], Mongolia, Pakistan, Palestinian Autonomous Territories, Papua New Guinea, Philippines, Saudi Arabia [with allowance for blind reading by Braille], Senegal, Tonga, United Republic of Tanzania, Viet Nam 	Paraguay	'Illiterates are defined as people aged 15+ who have not attained Grade 2.'
Age criteria	Thailand (over 5); Armenia, Guatemala, India and Turkmenistan (over 7); El Salvador (over 10); Seychelles (over 12); Bolivia and Jordan (over 15)	TFYR of Macedonia	'Persons having completed more than three grades of primary school were considered literate. In addition, life rate was a person without school qualification and with 1-3 grades of primary school, if he/she can read and write a composition (text) in relation to everyday life, i.e. read and write a letter, regardless of the language'.
		Israel	[Literate] 'Population at least having primary school'.
School attainment (by increasing levels of attainment)		Greece	'As illiterate are considered those who have never been in school (organic illiterate) as well as those who have not finished the six years of primary education (functional illiterate).'
Estonia	'No primary education, illiterate' was recorded for a person who had not completed the level corresponding to primary education and cannot, with understanding, both read and write a simple text on his/her everyday life at least in one language.	Saint Lucia	Data submitted were based on 7 years of schooling.
Lithuania	Literate (no formal schooling) is a person who does not attend school but can read (with understanding) and/or write a simple sentence on topics of everyday life.	Belize	'Illiterate: Persons who are 14+ years of age and have completed at most seven or eight years of primary education.'
Mali	Illiterate is a person who never attend school even if that person can read and write.	Romania	'Literates: primary level + secondary level + post-secondary level and people who read and write. Illiterates: people who read but cannot write and people who can neither read nor write.'
Ukraine	[Literate] Those who have a definite level of education. For people who do not have education - reading or writing ability in any language or only reading ability.	Other definitions	
		China	'In urban areas: literate refers to a person who knows a minimum of 2,000 characters. In rural areas: literate refers to a person who knows a minimum of 1,500 characters.'
		Namibia	'[Literacy] The ability to write with understanding in any language. Persons who could read and not write were classified as non-literate. Similarly, persons who were able to write and not read were classified as non-literate.'
		Singapore	Literacy refers to a person's ability to read with understanding, eg a newspaper, in the language specified.
		Tunisia	Literate is a person who know how to read and write at least one language.
Note: For source of country definitions of literacy, see introduction to the statistical annex.			

Tablodan anlaşılacağı üzere Türkiye'de okur yazarlığın ulusal tanımı "basit-temel cümleleri yazabilmek ve okuyabilmek"tir.

Tablo 7.6. Okur yazarlık sorunu bileşenleri: çok sayıda okuma yazma bilmeyenler, yetişkinlerde düşük olan okur yazar oranı, 2000-2004

	Adult literacy rate is < 63%	Adult literacy rate is > 63%
Number of illiterates is greater than 5 million	Bangladesh; Egypt; Ethiopia; Ghana; India; Morocco; Mozambique; Nepal; Pakistan; Sudan; Yemen	Afghanistan; ¹ Algeria; Brazil; China; D.R. Congo; Indonesia; Iraq; ² Iran, Isl. Rep.; Mexico; Nigeria; Turkey; U.R. Tanzania
Number of illiterates is between 1 and 5 million	Benin; Burkina Faso; Burundi; Central African Republic; Chad; Côte d'Ivoire; Haiti; Mali; Niger; Papua New Guinea; Senegal; Sierra Leone; Togo	Angola; Cambodia; Cameroon; Guatemala; Kenya; Madagascar; Malawi; Malaysia; Myanmar; Peru; Rwanda; Saudi Arabia; South Africa; Syrian A.R.; Tunisia; Uganda; Zambia
Number of illiterates is less than 1 million	Comoros; Liberia; Mauritania	Bahrain; Belize; Bolivia; Botswana; Cape Verde; Congo; Dominican Republic; El Salvador; Equatorial Guinea; Honduras; Jamaica; Jordan; Kuwait; Lao PDR; Lesotho; Libyan A.J.; Malta; Mauritius; Namibia; Nicaragua; Oman; Qatar; Suriname; Swaziland; U.A. Emirates; Vanuatu

Note: The figure of 63% to distinguish between high and low adult literacy rates is based on an examination of the distribution of all countries with rates below 95% and a calculation of the median. See source table for detailed country notes.

1. Data for Afghanistan based on estimates from CIA (2005).

2. Data for Iraq based on estimates from UNDP (2004c).

Source: Statistical annex, Table 2A.

Tabloya göre Türkiye 5 milyondan fazla okur yazarı olmayan ülkeler arasında yer almaktadır. Bununla beraber yetişkinler arası okuma yazma oranının % 63 den fazla olduğu ülkeler arasındadır.

(Sf. 168)

Tablo 7.7. Okur yazarlık sorunlarının bileşenleri: yoksullukla bağlantılar

	Gross national income per capita, 2003 (in PPP US\$)	Percent of population living below US\$2 a day (most recent figures)	Belongs to HIPC countries
Number of illiterates is greater than 5 million and adult literacy rate is < 63%			
Bangladesh	1 870	83	
Egypt	3 940	44	
Ethiopia	710	78	X
Ghana	2 190	79	X
India	2 880	81	
Morocco	3 940	14	
Mozambique	1 060	78	X
Nepal	1 420	81	
Pakistan	2 040	66	
Sudan	1 760	-	X
Yemen	820	45	
Number of illiterates is greater than 5 million and adult literacy rate is > 63%			
Algeria	5 930	15	
Brazil	7 510	22	
China	4 980	-	
D.R. Congo	660	-	X
Indonesia	3 210	52	
Iran, Isl. Rep.	7 000	7	
Mexico	8 980	26	
Nigeria	900	91	
Turkey	6 710	10	
Number of illiterates is between 1 and 5 million and adult literacy rate is < 63%			
Burkina Faso	1 170	81	X
Cote d'Ivoire	1 400	38	X
Mali	960	91	X
Niger	830	86	X

Note: The categorization of countries in this table is based on Table 7.6.

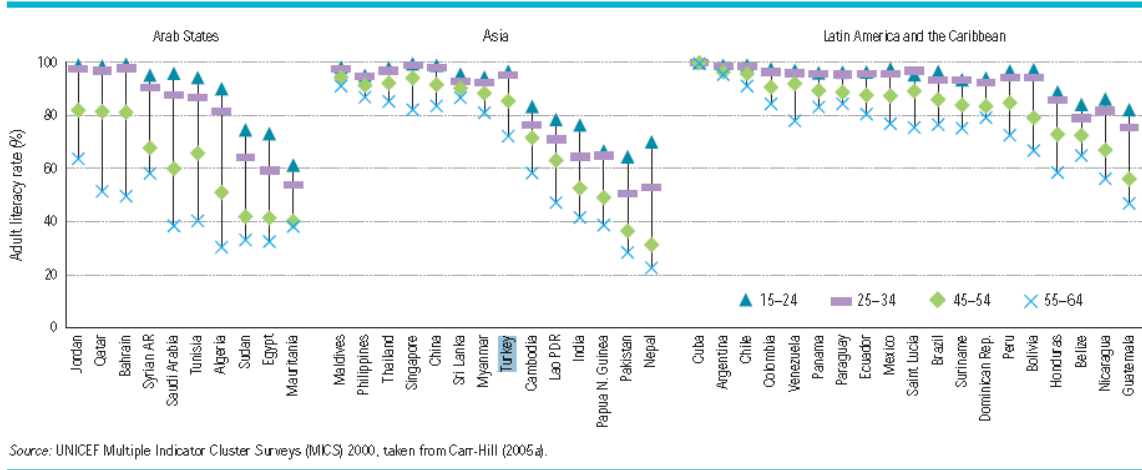
Source: World Bank Development Indicators Database

(<http://www1.worldbank.org/prem/poverty/data/>, accessed April 2005).

Tabloda Türkiye, 5 milyondan fazla okuma yazma bilmeyen nüfusa sahip ve okur yazarlık oranının % 63 ten fazla olduğu ülkeler arasında yer almaktadır. Türkiye’de 2003 yılında kişi başına düşen milli gelir 6.710 dolardır. Nüfusun % 10’u günde 2 dolardan az bir parayla yaşamaktadır.

(Sf. 169)

Şekil 7.7. Seçili Yaş Gruplarında Okuma Yazma Oranı, 2000-2004

(Sf. 170)

Tarihsel Açıdan Okur-yazarlık (s.190)

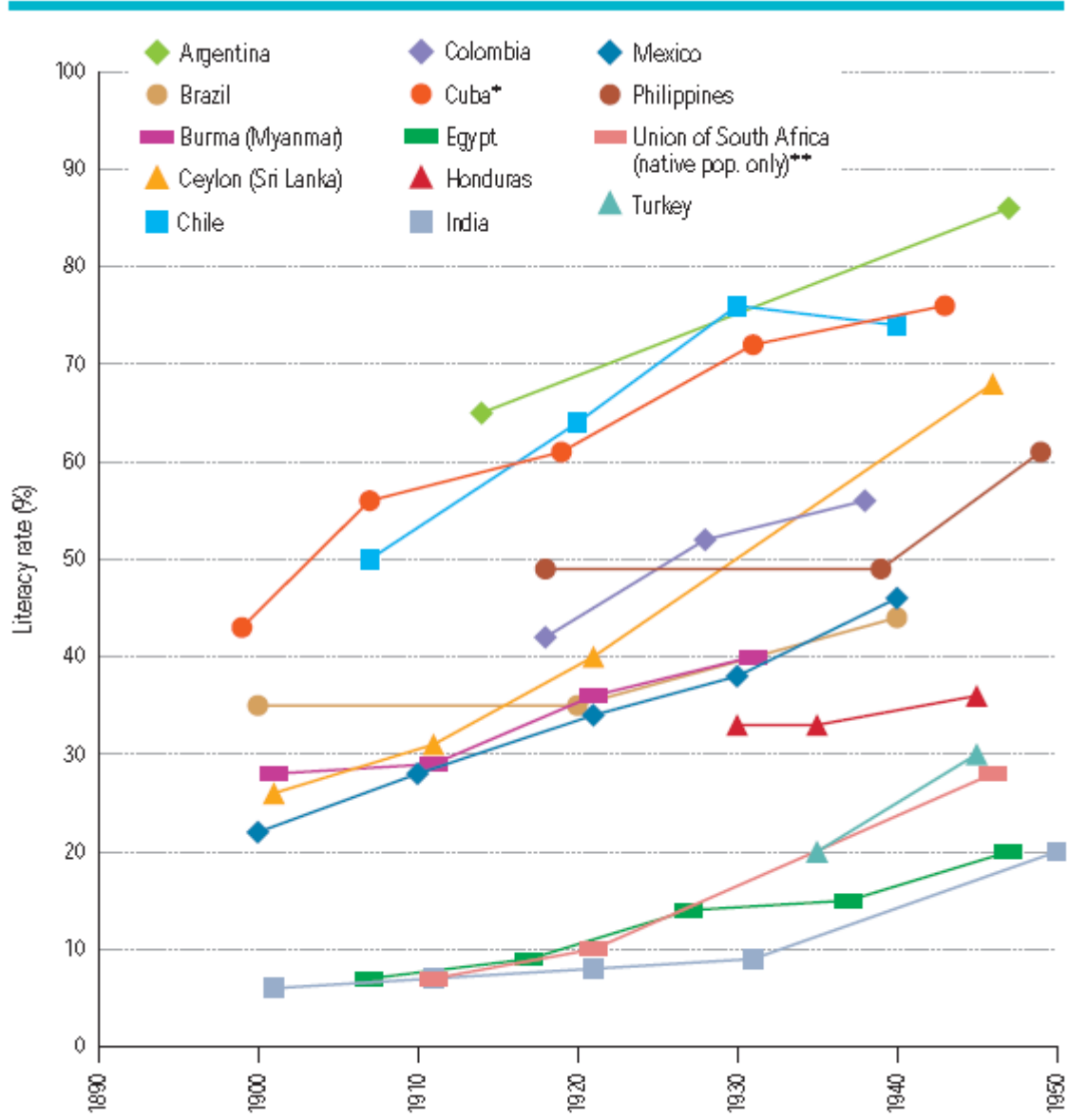
Okur-yazarlığın artışı

İslam medeniyeti büyürken, yüksek öğrenim merkezleri veya medreseler kuruldu ve bunlar İslam hukukunda, Arap dili ve edebiyatında ve daha az bir ölçüde felsefe, matematik ve bilim gibi seküler konularda kapsamlı bir eğitim sağladı (Herrera, 2006). Aynı zamanda, önde gelen Müslüman aydınlar ve saray hekimleri yeni bilginin korunması ve detaylandırılmasına yardımcı oldular. 11. yüzyılın başlarında Hristiyan Avrupa'da öğretmenler topluluğu belli meslekleri öğretmek için Papa'dan tekeli haklar almıştır. 1600 yılına kadar Bologna, Paris, Oxford, Cambridge, Salamanca, Padua, Toulouse, Coimbra, Krakow ve Leipzig'dekileri de içeren otuz düzineden fazla üniversite kurmuşlardır. 15. yüzyıldan itibaren Türkiye (1453), Santo Domingo (1538), Peru (1551) ve Filipinler (1611)' de de diploma veren üniversiteler kurulmuştur. Çoğu üniversite yalnızca profesyonel lisans vermekle kalmayıp, ayrıca din, hukuk, felsefe, kamu yönetimi ve bazı bilimsel alanlarda da yüksek öğrenim alanları haline gelmiştir.

Afrika, Asya, Latin Amerika ve Arap Devletleri (s.192)

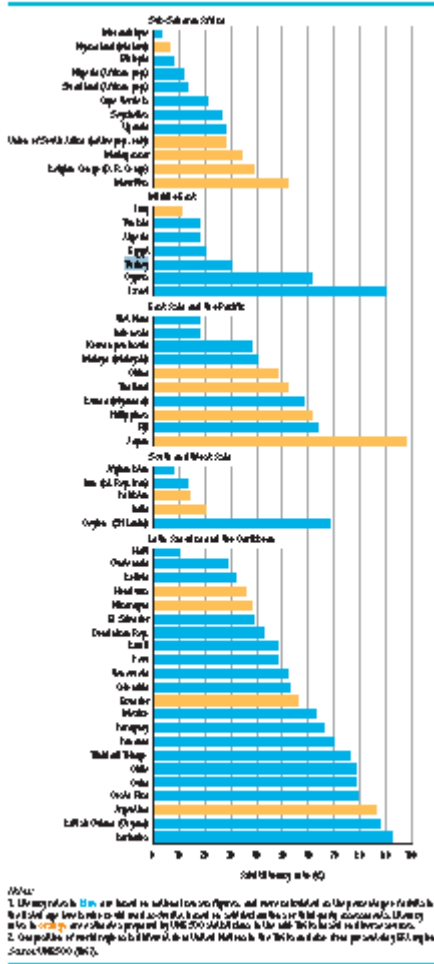
1900-1950 yılları arasındaki, UNESCO tarafından derlenen nüfus sayımı rakamlarına dayanan yetişkin okur-yazar oranlarındaki eğilimler, tablo 8,1'de gösterilmiştir. Birkaç ülkede (Arjantin, Şili ve Küba) 20. yüzyılın başlarında %35 ve %45 arasında olan okur-yazarlık düzeyi sonraki 50 yılda sürekli artış göstermiştir. Diğerleri (Brezilya, Ceylon –Sri Lanka-, Kolombiya, Meksika, Filipinler ve Türkiye) Birinci Dünya Savaşı öncesi daha düşük düzeylere sahipken (%20 ile %35 arası), bu oran savaşlar arası dönemde ılımlı bir artış göstermiştir. Diğer gelişmekte olan ülkelerde, değişim hızı oldukça yavaştır: Burma (Myanmar) ve Honduras'ta, okuma-yazma oranı, savaşlar arası dönemde yavaşça artmıştır; aynı dönemde Mısır, Hindistan ve Güney Afrika Birliği'nde ise okuma-yazma oranı düşük ve ilerleme de oldukça yavaştır.

Şekil 8.1. Gelişmekte Olan Ülkelerde Okur Yazarlık Oranının Gidişatı

(Sf. 192)

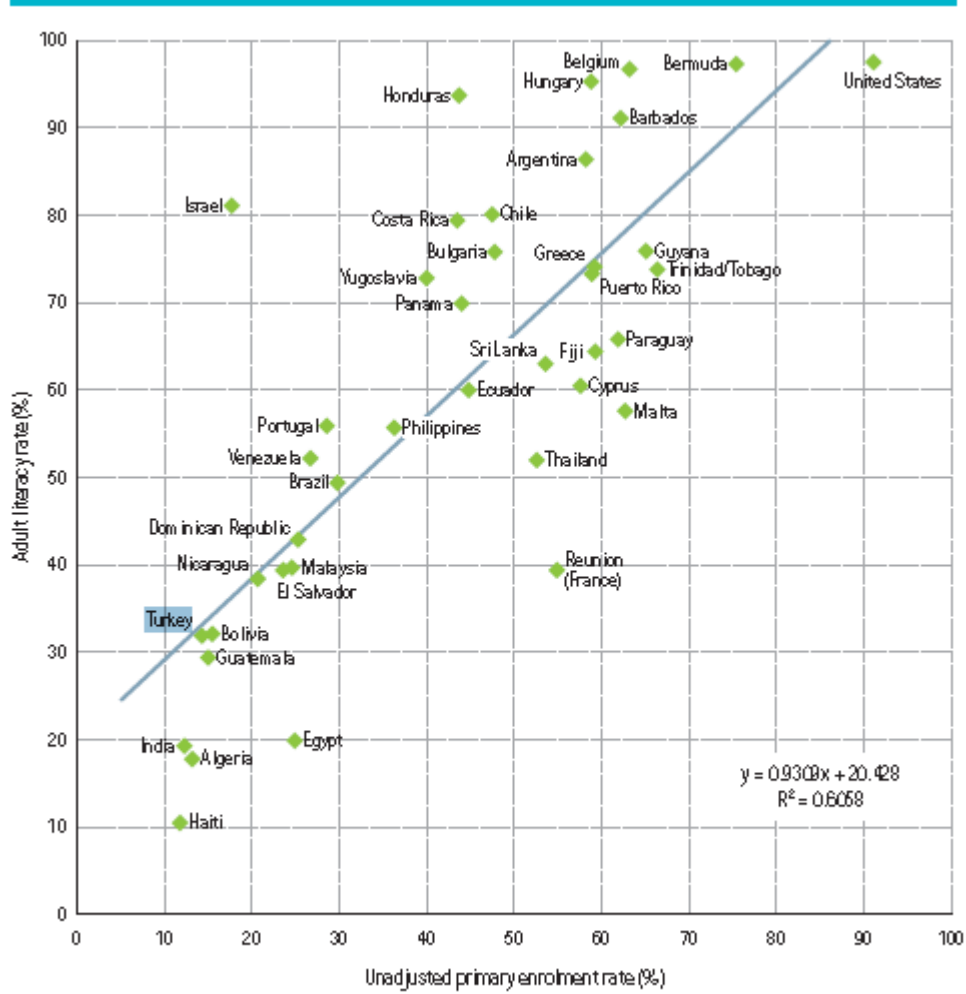
Şekil 8.2. Seçili Ülkelerde Tahmini Okur Yazarlık Oranı, 1950

Tabloya göre Türkiye’de 1950 yılında yaklaşık olarak tahmin edilen okur yazarlık oranı %30 dur.

(Sf. 193)

Şekil 8.4. 1935-40 yılları arasında 39 ülkede düzenlenmemiş ilköğretim kayıt oranı ile 1950 lerdeki okur yazarlık oranı arasındaki ilişki

Sources: UNESCO (1957), Benavot and Riddle (1988).

Year	Country	Data source	Literacy definition	Mode
2000	Swaziland	MICS	Literacy is defined as the ability to read easily or with difficulty a letter or a newspaper.	Self declaration
2002	Syrian Arab Republic	Labour Force Survey	Ability to read and write. Each Arab Syrian who reads and writes in Arabic language.	Self declaration
2000	Tajikistan	Population Census	A literate person is an individual who can read and write.	Household declaration
2000	Thailand	Population Census	Literate persons are defined as persons aged 5 and over who are able to read and write simple statements with understanding, in any language. If a person can read but cannot write, then he/she is classified as illiterate.	Household declaration
2002	The Former Yugoslav Rep. of Macedonia	Population Census	Persons having completed more than three grades of primary school were considered literate. In addition, literate was a person without school qualification and with 1-3 grades of primary school, if he/she can read and write a composition [text] in relation to everyday life, i.e. read and write a letter, regardless of the language and alphabet he can read.	Educational attainment proxy/ Household declaration
2000	Togo	MICS	Literacy is defined as the ability to read easily or with difficulty a letter or a newspaper.	Self declaration
1996	Tonga	Population Census	For a person to be considered as literate in a language, that person must be able to read and write in that Language	Household declaration
2004	Tunisia	Population Census	Literate is a person who know how to read and write at least one language.	Household declaration
2003	Turkey	Labour Force Survey	Person should know reading and writing in the Turkish alphabet. When the person is not a Republic of Turkey citizen, if she/he knows reading or writing in his/her native languages, she/he should be accepted as literate. If the person knows reading in Turkish, but not writing, she/he should not be accepted as literate. If the person knows reading and writing in the former Turkish alphabet, she/he should not be accepted as literate. To know reading and writing, there is no condition for completing any formal education. She/he may have learned reading or writing via courses or other learning method or by him/herself.	Self declaration
1995	Turkmenistan	Population Census	Literate is a person aged 7 and above who can read and write or only read, no matter the language used; illiterate is a person who cannot read.	Household declaration

Yukarıdaki tabloya göre Türkiye’de 2003 yılında okuryazarlığın tanımının geçmiş yıllara nazaran geliştirildiğini görüyoruz. Okur yazarlığa dair data kaynakları anket araştırmalarına dayanmaktadır. Buna göre okur yazarlığın tanımı, Türk alfabesinde okuma yazma bilen kimsedir. Eğer kişi TC vatandaşı değilse ve kendi ana dilinde okuma yazma biliyorsa bu kişi yine okur yazar olarak kabul edilir. Eğer kişi Türkçe okumayı biliyor ama yazmayı bilmiyorsa bu kişi okur yazar olarak kabul edilemez. Eğer kişi eski Türk alfabesiyle okuma yazma biliyorsa yine okur yazar kabul edilemez. Okuma yazma öğrenmek için herha

ngi bir örgün eğitimi bitirme zorunluluğu yoktur. Kişi okuma yazmayı kurslardan, çeşitli öğrenme metodlarından veya kendi gayretiyle öğrenebilir.

BÖLGELERİN BİLEŞİMİ (s.265)

Dünya Sınıflandırması

Gelişmiş ülkeler(s. 266) : Kuzey Amerika ve Batı Avrupa (Kıbrıs ve İsrail Hariç); Orta ve Doğu Avrupa (Beyaz Rusya, Moldova Cumhuriyeti, Rusya Federasyonu, Ukrayna ve Türkiye hariç); Avustralya, Bermuda, Japonya ve Yeni Zelanda.

Gelişmekte olan ülkeler: Arap Devletleri, Doğu Asya ve Pasifik (Avustralya, Japonya ve Yeni Zelanda hariç); Latin Amerika ve Karayipler (Bermuda hariç); Güney ve Batı Asya, Sahra-altı Afrika, Kıbrıs, İsrail, Moğolistan ve Türkiye.

Arkaplan İstatistikleri

Tablo 1

Country or territory	DEMOGRAPHY ¹						HIV/AIDS ²		
	Total population (000)	Average annual growth rate (%)	Life expectancy at birth (years)		Total fertility rate (children per woman)	Infant mortality rate (‰)	HIV prevalence rate (% in adults (15-49))		Number of children orphaned by AIDS (000)
			2000-2005				2003		
	2002	2000-2005	Total	Female	2000-2005	2000-2005	Total	% Female	2003
Arab States									
Nigeria	31266	1.7	69.7	71.3	2.9	49.9	0.1	15.6	...
Bahrain	709	2.2	74.0	75.9	2.7	14.2	0.2
Djibouti	693	1.6	45.7	46.9	5.7	102.4	2.9	56.0	5
Egypt	70507	2.0	68.9	71.0	3.3	40.6	<0.1	13.3	...
Iraq	24510	2.7	60.7	62.3	4.9	93.3	<0.1
Jordan	5329	2.7	71.0	72.5	3.6	29.9	<0.1
Kuwait	2443	3.5	76.6	79.0	2.7	10.9
Lebanon	3596	1.6	73.5	75.1	2.2	17.2	0.1
Libyan Arab Jamahiriya	5445	1.9	72.9	75.4	3.0	20.7	0.3
Mauritania	2907	3.0	52.5	54.1	5.9	96.7	0.6	57.3	2
Morocco	30072	1.6	68.7	70.5	2.7	42.1	0.1
Oman	2769	2.9	72.4	74.4	5.0	19.7	0.1
Palestinian Autonomous Territories	3433	3.6	72.4	74.0	5.6	20.7
Qatar	601	1.5	72.2	75.4	3.2	12.3
Saudi Arabia	23520	2.9	72.3	73.7	4.5	20.6
Sudan	32979	2.2	55.6	57.1	4.4	77.0	2.3	57.9	...
Syrian Arab Republic	17981	2.4	71.9	73.1	3.3	22.3	<0.1
Tunisia	9729	1.1	72.9	74.9	2.0	23.3	<0.1
United Arab Emirates	2937	1.9	74.7	77.4	2.9	19.6
Yemen	19315	3.5	60.0	61.1	7.0	70.6	0.1
Central and Eastern Europe									
Albania	3141	0.7	73.7	76.7	2.3	25.0
Belarus	9940	-0.5	70.1	75.3	1.2	11.3
Bosnia and Herzegovina	4126	1.1	74.0	76.7	1.3	19.5	<0.1
Bulgaria	7965	-0.9	70.9	74.6	1.1	15.2	<0.1
Croatia	4439	-0.2	74.2	78.1	1.7	9.1	<0.1
Czech Republic	10246	-0.1	75.4	78.7	1.2	5.6	0.1	32.0	...
Estonia	1339	-1.1	71.7	76.9	1.2	9.4	1.1	33.9	...
Hungary	9923	-0.5	71.9	76.0	1.2	9.9	0.1
Latvia	2329	-0.9	71.0	76.2	1.1	14.2	0.6	33.3	...
Lithuania	3465	-0.6	72.7	77.6	1.3	8.7	0.1
Poland	38622	-0.1	73.9	79.0	1.3	9.1	0.1
Republic of Moldova	4270	-0.1	69.9	72.2	1.4	19.1	0.2
Romania	22397	-0.2	70.5	74.2	1.3	20.0	<0.1
Russian Federation	144082	-0.6	66.9	73.1	1.1	15.9	1.1	33.7	...
Serbia and Montenegro	10535	-0.1	73.2	75.6	1.7	19.0	0.2	20.0	...
Slovakia	5399	0.1	73.7	77.6	1.3	8.0	<0.1
Slovenia	1996	-0.1	76.3	79.9	1.1	5.5	<0.1
The former Yugoslav Rep. of Macedonia	2046	0.5	73.6	75.9	1.9	16.0	<0.1
Turkey	70318	1.4	70.5	73.2	2.4	39.5
Ukraine	49002	-0.9	69.7	74.7	1.2	19.9	1.4	33.3	...
Central Asia									
Armenia	3072	-0.5	72.4	75.6	1.2	17.3	0.1	36.0	...
Azerbaijan	8297	0.9	72.2	75.5	2.1	29.3	<0.1
Georgia	5177	-0.9	73.6	77.6	1.4	17.6	0.1	33.3	...
Kazakhstan	15469	-0.4	66.3	71.9	2.0	51.7	0.2	33.5	...

Türkiye de 2000 yılında toplam nüfus 70 milyon 318 bindir. 2000-2005 yılları arasında yıllık ortalama büyüme %1.4 tür. Yine 2000-2005 yılları arasında ortalama yaşam uzunluğu 70.5 tir. Kadınlarda bu ortalama 73.2 ye kadar yükselmektedir. Aynı yıllar arasında kadın başına düşen çocuk sayısı 2.4 tür ve bebek ölüm oranı % 39.5 tir.

(Sf.272)

GNP ²				AID AND POVERTY ⁴			EXTERNAL DEBT ³					Country or territory
GNP per capita				Net aid per capita (US\$)	Population living on less than US\$ per day (%)		Total debt (US\$ millions)	Total debt service (US\$ millions)	Total debt as % of GNP	Public debt service as % of current revenue	Total debt service as % of exports	
current US\$		PPP US\$			2002	1990-2002 ⁴						
1998	2002	1998	2002									
Arab States												
1560	1720	4850	5530	115	15.1	22800	4166	7.8	21.3 ²	...	Algeria	
9610	10900	14180	16180	99.5	Bahrain	
790	850	1950	2040	12.3	...	335	12	2.0	Djibouti	
1270	1470	3210	3810	18.2	43.9	30750	2066	2.3	...	10.3	Egypt	
...	5.1 ²	Iraq	
1590	1760	3730	4180	100.3	7.4	9094	595	6.3	26.0 ²	8.7	Jordan	
17390	16340	19020	17780	1.9	Kuwait	
3670	3990	4400	4600	126.8	...	17077	2188	12.0	...	51.0	Lebanon	
...	1.9	Libyan Arab Jamahiriya	
420	280	1560	1790	126.6	63.1	2309	64	8.2	Mauritania	
1260	1170	3350	3730	2.12	14.3	18601	3691	10.4	...	23.9	Morocco	
6420	7890	11620	13000	14.7	...	4639	1748	8.8	14.7 ²	...	Oman	
...	4709	Palestinian Autonomous Territories	
...	3.7	Qatar	
8120	8590	12320	12660	1.1	Saudi Arabia	
340	370	1400	1740	107	...	16389	23	0.2	...	0.8	Sudan	
930	1190	3250	3470	4.7	...	21504	258	1.3	...	3.0	Syrian Arab Republic	
2060	1990	5320	6440	48.8	6.6	12625	1438	7.2	...	13.5	Tunisia	
19550	...	22620	...	14	United Arab Emirates	
390	480	710	800	302	45.2	5290	171	1.9	...	3.3	Yemen	
Central and Eastern Europe												
890	1460	3210	4960	1009	...	1312	58	1.2	...	3.4	Albania	
1560	1360	4220	5900	4.0	...	908	197	1.4	5.4 ²	2.1	Belarus	
1190	1310	142.3	...	2515	158	2.7	...	6.9	Bosnia and Herzegovina	
1270	1770	5380	7080	47.9	...	10462	1368	9.0	19.1 ²	15.9	Bulgaria	
4690	4540	8450	10000	37.5	...	15347	3018	19.8	16.9 ²	25.9	Croatia	
5160	5480	12650	14320	38.3	...	26419	4534	6.9	9.7 ²	9.5	Czech Republic	
3490	4180	8930	11690	51.5	...	4741	783	12.7	2.3 ²	13.7	Estonia	
4480	5290	10410	13070	47.5	...	34958	1870	23.1	...	33.9	Hungary	
2430	3480	6610	9180	37.1	...	6690	650	7.8	4.9 ²	15.8	Latvia	
2700	3670	7990	10180	42.4	...	6199	1281	9.4	11.1 ²	16.6	Lithuania	
3960	4570	8780	10450	30.0	...	69521	19499	7.2	11.4 ²	22.5	Poland	
470	460	1320	1600	33.2	...	1349	229	12.9	29.4	19.9	Republic of Moldova	
1520	1870	5490	6480	31.3	...	14683	3088	6.8	16.4 ²	18.6	Romania	
2140	2130	5770	8080	9.0	...	147541	14390	4.2	12.0 ²	11.3	Russian Federation	
...	1400	122.6 ²	...	12688	150	1.0	...	2.8	Serbia and Montenegro	
4000	3970	10490	12390	35.1	...	13013	3377	14.5	14.0 ²	19.3	Slovakia	
9740	10370	14660	18480	96.1	Slovenia	
1920	1710	5790	6420	136.2	...	1619	238	6.3	...	15.8	The former Yugoslav Rep. of Macedonia	
3060	2480	6150	6300	9.0	10.3	131556	27604	15.2	26.0 ²	46.8	Turkey	
850	780	3590	4900	9.9	...	13555	3243	7.9	8.2 ²	13.7	Ukraine	
Central Asia												
570	790	2150	3290	95.5	...	1149	74	3.0	...	8.8	Armenia	
510	710	2000	3010	42.1	...	1398	187	3.3	...	6.5	Azerbaijan	
700	660	1780	2270	604	...	1838	129	3.8	18.0	11.0	Georgia	
1350	1520	3580	5690	12.2	...	17538	4115	17.4	18.6 ²	34.4	Kazakhstan	
350	290	1330	1960	36.7	...	1797	173	11.2	...	25.3	Kyrgyzstan	
410	480	1510	1710	81.5	50.0	1097	52	4.7	11.6 ²	6.7	Mongolia	

1998 yılında kişi başına düşen gayri safi milli hasıla 3060 dolardır. 2002 yılında bu rakam 2490 dolara gerilemiştir. 1990- 2002 yılları arasında günde 2 dolardan daha az bir miktarla geçinenler nüfusun % 10 udur. 2002 yılındaki dış borç 131.556 milyon dolardır. Bunun 27.604 milyon doları faizdir. Toplam borcun gayri safi milli hasıla içindeki oranı %15.2 dir.

(Sf.273)

Tablo 2A

Yetişkin ve Genç Okur Yazarlığı

Country or territory	ADULT LITERACY RATE (15 and over)									ADULT ILLITERATES (15 and over)						
	ADULT LITERACY RATE (15 and over)									ADULT ILLITERATES (15 and over)						
	1990			2000-2004			2015			1990		2000-2004		2015		
	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total (000)	% F	Total (000)	% F	Total (000)	% F	
Arab States																
1	Algeria	52.9	61.3	41.3	69.8*	79.5*	60.1*	79.8	87.4	72.1	6 799	62	6 280	66*	5 596	69
2	Bahrain	92.1	96.8	74.6	97.7*	92.5*	93.0*	93.2	95.6	90.1	60	55	55	60*	47	60
3	Djibouti	53.0	65.8	39.7	141	66
4	Egypt	47.1	60.4	33.6	55.6*	67.2*	43.6*	17 432	69	17 270	64*
5	Iraq	35.7	51.3	19.7	6 208	62
6	Jordan	81.5	90.0	72.1	89.9*	95.1*	84.7*	95.2	97.8	92.3	320	72	396	74*	229	77
7	Kuwait	76.7	79.3	72.6	82.9	94.7	81.0	317	47	301	42
8	Lebanon	80.3	88.3	73.1	347	72
9	Libyan Arab Jamahiriya	68.1	82.8	51.1	81.7	91.8	70.7	773	71	685	77
10	Mauritania	34.8	45.3	23.9	51.2*	59.5*	31.3*	58.9	65.7	52.4	743	60	732	60*	955	59
11	Morocco	38.7	42.7	24.9	50.7	63.3	38.3	9 089	62	10 108	63
12	Oman	54.7	67.3	38.3	74.4	82.0	65.4	457	57	423	55
13	Palestinian Autonomous Territories	91.9*	96.3*	87.4*	96.6	98.3	94.8	156	77*	104	75
14	Qatar	77.0	77.4	76.0	89.2*	91.4	78	28	50	...	48	...
15	Saudi Arabia	65.2	76.2	50.2	79.4*	87.1*	69.3*	89.2	93.7	84.0	3 287	59	2 776	65*	2 315	68
16	Sudan ¹	45.8	60.0	31.5	59.0*	69.3*	49.3*	71.3	79.3	63.4	7 836	69	7 621	62*	7 757	64
17	Syrian Arab Republic	64.8	81.8	47.5	82.9*	91.0*	74.2*	89.6	95.3	84.0	2 351	75	1 954	74*	1 622	77
18	Tunisia	59.1	71.6	46.5	74.3*	89.4*	65.3*	82.2	89.7	74.8	2 091	65	1 954	68*	1 532	71
19	United Arab Emirates	71.0	71.2	70.6	77.3	75.6	80.7	421	28	487	25
20	Yemen	32.7	45.2	12.9	49.0	69.5	28.5	3 820	66	5 082	70
Central and Eastern Europe																
21	Albania	77.0	95.8	65.7	98.7*	99.2*	98.3*	509	71	28	67*
22	Belarus	99.5	99.7	99.3	99.6*	99.8*	99.4*	99.8	99.8	99.8	42	76	33	77*	16	54
23	Bosnia and Herzegovina	94.6*	98.4*	91.1*	97.3	99.1	95.6	172	95*	99	93
24	Bulgaria	97.2	98.3	96.2	98.2*	98.7*	97.7*	98.4	98.7	98.1	195	70	122	66*	100	62
25	Croatia	96.9	99.0	94.9	98.1*	99.3*	97.1*	99.0	99.5	99.6	121	85	68	93*	36	73
26	Czech Republic
27	Estonia	99.8	99.8	99.8	99.8*	99.8*	99.8*	99.8	99.8	99.8	3	53	3	56*	2	55
28	Hungary	99.1	99.3	98.9	99.3*	99.4*	99.3*	99.4	99.4	99.4	78	69	54	57*	49	53
29	Latvia	99.7*	99.8*	99.7*	99.8	99.8	99.8	5	63*	4	55
30	Lithuania	99.3	99.5	99.1	99.6*	99.6*	99.6*	99.7	99.7	99.7	20	67	10	54*	8	55
31	Poland
32	Republic of Moldova	97.5	99.1	96.1	96.2*	97.5*	95.0*	98.5	98.6	98.5	80	83	126	69*	53	53
33	Romania	97.1	98.6	95.6	97.3*	98.4*	96.3*	97.7	98.3	97.2	519	77	301	71*	421	63
34	Russian Federation	99.2	99.6	98.9	99.4*	99.7*	99.2*	99.7	99.7	99.7	957	76	672	75*	346	54
35	Serbia and Montenegro	96.4*	98.9*	94.1*	98.4	99.3	97.5	302	95*	139	79
36	Slovakia	99.6*	99.7*	99.6*	99.6	99.6	99.6	16	54*	18	52
37	Slovenia	99.6	99.6	99.5	99.7	99.7	99.6	7	48	6	56
38	The former Yugoslav Rep. of Macedonia	95.1*	98.2*	94.1*	97.6	98.8	96.5	62	77*	41	74
39	Turkey	77.9	89.2	65.4	88.3*	98.7*	81.1*	92.4	97.4	87.4	8 066	75	5 768	81*	4 686	83
40	Ukraine	99.4	99.7	99.2	99.4*	99.7*	99.2*	99.8	99.8	99.7	237	77	232	80*	77	81
Central Asia																
41	Armenia	97.5	98.9	96.1	99.4*	99.7*	99.2*	99.9	99.9	99.8	63	80	14	74*	3	104
42	Azerbaijan	98.8*	99.5*	98.2*	99.7	99.9	99.5	66	79*	22	87
43	Georgia
44	Kazakhstan	98.8	99.5	98.2	99.5*	99.8*	99.3*	99.8	99.8	99.8	136	79	55	77*	24	53
45	Kyrgyzstan	98.7*	99.3*	98.1*	99.6	99.7	99.4	41	74*	18	77
46	Mongolia	97.8*	98.0*	97.5*	97.6	97.1	98.1	36	56*	54	40
47	Tajikistan	98.2	99.2	97.2	99.5*	99.7*	99.3*	99.9	99.9	99.9	55	77	19	68*	5	50
48	Turkmenistan	98.8*	99.3*	98.3*	31	73*

1990 yılında toplam nüfusun %77.9'u (15 yaş üstü yetişkinler) okur yazardı ve bu oranın %89.2'sini erkekler, %66.4'ünü kadınlar oluşturmaktaydı. Bu oran 2000-2004 yılları arasında %88.3 e çıkmıştır ve bunun %95.7 si erkek, %81.1i kadındır. 1990 yılında 15 yaş üstü okuma yazma bilmeyen 8 milyon 66 bin kişinin %75'i kadındı. 2000-2004 yılları arasında bu rakam 5.768 milyona geriledi ve oran %81 e yükseldi. 2015 yılında ise bu rakamın 4.686 milyona düşmesi bekleniyor.

Tablo 2B

Okuryazar Ortamı

Country or territory		PERIODICALS CIRCULATION ¹								
		Daily newspapers			Non-daily newspapers			Other periodicals		
		Number of titles	Circulation		Number of titles	Circulation		Number of titles	Circulation	
			Total (000)	per 1,000 inhabitants		Total (000)	per 1,000 inhabitants		Total (000)	per 1,000 inhabitants
2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000	2000		
Arab States										
1	Algeria	24 ^v	796 ^v	27	82 ^v	908 ^v	31 ^v	106 ^v
2	Bahrain
3	Djibouti
4	Egypt	16 [#]	2 000 [#]	31	45 [#]	1 371 [#]	21 [#]	235 [#]	2 773 [#]	42 [#]
5	Iraq
6	Jordan	5	342 ^v	74	20	155 ^v	33 ^v	270 ^v	148 ^v	31 ^v
7	Kuwait
8	Lebanon ²	13	220	69	7	49
9	Libyan Arab Jamahiriya	4 ^{...v}	71 ^{...v}	14
10	Mauritania
11	Morocco ³	23	846	29	307	4 108	141	364	4 956	170
12	Oman	5 ^v	29 ^v
13	Palestinian Autonomous Territories	3	13	2 058	645	62	1 854	581
14	Qatar
15	Saudi Arabia
16	Sudan	11 ^v	5 644 ^v	188 ^v	54 ^v	68 ^v	2 ^v
17	Syrian Arab Republic
18	Tunisia	7	180	19	29	940	99	182	425	55
19	United Arab Emirates
20	Yemen
Central and Eastern Europe										
21	Albania
22	Belarus ⁴	20 ^v	1 539 ^v	154 ^v	600	10 338	1 030	318 ^v	1 687 ^v	167
23	Bosnia and Herzegovina
24	Bulgaria ²	43	1 400	173	427 [#]	2 648 [#]	325 [#]	619 [#]	1 247 [#]	163 [#]
25	Croatia ^{1,4}	12	595	134	229	508 ^v	128 ^v	2 003
26	Czech Republic	109	712	2 437
27	Estonia ²	13	262	192	93	956	2 144	1 969
28	Hungary ^{2,4}	40	1 625	162	167	433 ^v
29	Latvia	26	327	138	201	17 54	739	325	1 856	782
30	Lithuania	22	108	31	399	949	271	753
31	Poland	42	3 928	102	24	593	15	5 468	67 820	1 754
32	Republic of Moldova	6 ^v	660 ^v	153 ^v	170	915	214	99	258	60
33	Romania	145 ^{...}	320 ^{...}	1 608 ^{...}
34	Russian Federation ^{1,4}	393	10 188
35	Serbia and Montenegro
36	Slovakia	16	705	131	495	2 651	492	1 014	13 823	2 364
37	Slovenia	5	335	188	200	1 278
38	The former Yugoslav Rep. of Macedonia	5	108	54	33	121	60	116	235	116
39	Turkey	542	688	1 635
40	Ukraine	61	8 689	175	2 606	38 985	785	1 245	3 988	80
Central Asia										
41	Armenia	8	93	41	114	36
42	Azerbaijan ^{2,4}	15 [#]	80 [#]	10 [#]	329 [#]	122 [#]	15	38 ^v	50 ^v	6 ^v
43	Georgia	35	26	5	122 [#]	149	728	188
44	Kazakhstan
45	Kyrgyzstan	3	181	36	170	35

2000 yılında Türkiyede toplam 542 adet günlük gazete vardır. Günlük olmayan gazete sayısı ise 688 dir. Yine aynı yıl 1635 adet süreli yayın bulunmaktadır.

(Sf.288)

Tablo 3

Erken Çocukluk Dönemi Bakım ve Eğitimi (ECCE)

Country or territory	Age group 2002/2003	GROSS ENROLMENT RATIO (GER) IN PRE-PRIMARY EDUCATION (%)								NET ENROLMENT RATIO (GER) IN PRE-PRIMARY EDUCATION (%)				
		1998/1999				2002/2003				2002/2003				
		Total	Male	Female	GPI (F/M)	Total	Male	Female	GPI (F/M)	Total	Male	Female	GPI (F/M)	
Arab States														
1	Algeria	4.5	2.5	2.5	2.5	1.01	3.9	3.9	3.9	0.99
2	Bahrain	3.5	32.9	33.7	32.0	0.95	36.7	37.7	36.5	0.94	35.8	36.6	34.9	0.95
3	Djibouti	3.5	0.4	0.4	0.5	1.50	1.2	1.2	1.2	0.99	1.2	1.2	1.2	0.99
4	Egypt	4.5	10.1	10.4	9.8	0.95	11.7	14.1	11.3	0.95	12.5	12.9	12.1	0.94
5	Iraq	4.5	5.2	5.3	5.2	0.98	3.9	3.9	3.9	0.98
6	Jordan	4.5	28.6	29.9	27.2	0.91	30.4	31.5	29.2	0.93	28.0	28.9	26.9	0.93
7	Kuwait	4.5	79.3	77.8	79.8	1.01	69.9	70.0	69.8	1.00	68.4	68.4	68.4	1.00
8	Lebanon	3.5	66.0	66.9	66.0	0.97	74.8	75.4	74.1	0.98	72.4	72.7	72.0	0.99
9	Libyan Arab Jamahiriya	4.5	5.0	5.0**	4.9**	0.98**	7.8**	8.0**	7.7**	0.96**
10	Mauritania	3.5	1.9
11	Morocco	4.5	64.3	63.9	64.0	0.92	56.1	68.1	42.5	0.62	49.2	60.3	37.7	0.62
12	Oman	4.5	5.6	6.0	5.2	0.87	5.5	5.9	5.0	0.94	4.7	5.1	4.3	0.83
13	Palestinian A. T.	4.5	39.9	40.6	39.1	0.97	27.4	27.9	26.8	0.96	22.7	23.5	22.0	0.94
14	Qatar	3.5	25.6	26.0	25.3	0.98	39.9	35.3	32.4	0.92	30.6	31.8	29.3	0.92
15	Saudi Arabia	3.5	5.1	5.4	4.9	0.91	4.9	5.0**	4.7**	0.94**	4.9	5.0**	4.7**	0.94**
16	Sudan	4.5	21.3	26.6	28.4	24.6	0.95	26.6	28.4	24.6	0.95
17	Syrian Arab Republic	3.5	8.4	8.8	7.9	0.90	10.5	10.9	10.2	0.94	10.5	10.9	10.2	0.94
18	Tunisia	3.5	13.5	13.9	13.2	0.95	21.6**	21.7**	21.5**	0.99**	21.6**	21.7**	21.5**	0.99**
19	United Arab Emirates	4.5	61.6	62.4	60.8	0.97	75.3	75.8	74.8	0.99	64.9	65.3	64.5	0.98
20	Yemen	3.5	0.7	0.7	0.6	0.87	0.7	0.7	0.7	0.99	0.5**	0.5**	0.4**	0.94**
Central and Eastern Europe														
21	Albania	3.5	41.7**	40.0**	43.5**	1.09**	47.0	46.4	47.7	1.08	47.0	46.4	47.7	1.08
22	Belarus	3.5	81.2	84.5	77.7	0.92	101.9	102.7	101.0	0.98	91.7	92.1	91.2	0.99
23	Bosnia and Herzegovina	3.5
24	Bulgaria	3.6	64.3	64.7	63.8	0.99	75.5	76.3	74.8	0.98	70.9	71.6	70.1	0.98
25	Croatia	3.6	41.1	41.6	40.6	0.98	45.5	46.1	44.9	0.97	44.5	45.1	43.9	0.97
26	Czech Republic	3.5	90.5	87.8	93.4	1.06	102.0	102.1	101.9	1.00	80.4	80.4	80.3	1.00
27	Estonia	3.6	85.8	87.5	86.0	0.98	112.9	113.1	112.5	0.99	90.1	89.9	90.4	1.01
28	Hungary	3.6	79.4	80.1	79.6	0.98	80.5	81.5	79.4	0.97	79.3	80.2	79.4	0.98
29	Latvia	3.6	80.9	82.1	49.6	0.95	74.3	76.5	72.0	0.94	72.0	73.8	70.1	0.95
30	Lithuania	3.6	80.2	81.0	49.4	0.97	88.3	89.1	87.4	0.97	85.4	86.9	85.8	0.98
31	Poland	3.6	48.8	49.7	50.0	1.01	50.6	50.5	50.6	1.00	48.4	48.3	49.5	1.00
32	Republic of Moldova	3.6	40.3	41.1	39.5	0.96	46.9	47.5	46.2	0.97	44.5	45.1	43.8	0.97
33	Romania	3.6	61.8	61.1	62.6	1.02	76.4	75.2	77.6	1.08	76.4	75.2	77.6	1.08
34	Russian Federation	4.6	99.9	96.6**	91.1**	0.94**
35	Serbia and Montenegro ¹	3.6	44.1	44.3	43.8	0.99	48.7 ¹	43.5 ¹	44.0 ¹	1.01 ¹	42.7 ¹	42.4 ¹	43.0 ¹	1.01 ¹
36	Slovakia	3.5	81.7	86.9	87.9	85.8	0.98	68.1	68.3	68.0	1.00
37	Slovenia	3.6	72.0	75.3	68.6	0.91	67.7	68.0	66.3	0.96	67.7	68.0	66.3	0.96
38	TFYR Macedonia	3.6	27.3	27.2	27.5	1.01	28.5	28.3	28.7	1.01	26.8	26.5	27.0	1.02
39	Turkey	3.5	6.0	6.2	5.8	0.94	7.6	7.8	7.3	0.94
40	Ukraine	3.5	47.5	47.9	47.1	0.98	76.4	77.2	75.4	0.98	37.9	38.1	37.6	0.99
Central Asia														
41	Armenia	3.6	34.6	33.5	35.7	1.07
42	Azerbaijan	3.5	20.9	22.0	19.6	0.99	24.6	24.6	24.6	1.00	16.8	16.7	17.1	1.02
43	Georgia	3.5	35.4	35.6	35.3	0.99	42.7	41.4	44.0	1.05	30.3	29.1	31.6	1.09
44	Kazakhstan	3.6	13.9	14.3	13.6	0.95	29.4	29.7	29.1	0.98	28.5	28.7	28.2	0.99
45	Kyrgyzstan	3.6	10.5	11.8	9.2	0.78	11.3	11.6	11.1	0.95	8.2	8.4	8.0	0.95
46	Mongolia	3.7	24.7	22.4	27.1	1.21	38.8	31.6	36.0	1.14	30.8
47	Tajikistan	3.6	8.5	9.6	7.3	0.76	10.1	10.4	9.8	0.94	9.0	9.3	8.8	0.94
48	Turkmenistan	3.6

Ülkemizde 1998-1999 yılında okul öncesi eğitime bürüt kayıt oranı toplamda %6'dır. Bu rakamın %6.2'sini erkekler, %5.8'ini kızlar oluşturmaktadır. Cinsiyet eşitliği endeksi ise 0.94'tür. 2002-2003 yıllarında bu rakam %7.6 ya çıkmıştır ve bu rakamın %7.8 ini erkekler, %7.3 ünü de kızlar oluşturmaktadır. Endeks de aynı şekilde % 94 tür.

Tablo 4

İlköğretime Erişim

Country or territory	Compulsory education (age group)	Legal guarantee of free education ¹	New entrants (000)		GROSS INTAKE RATE (GIR) IN PRIMARY EDUCATION (%)							
			1998/1999	2002/2003	1998/1999				2002/2003			
					Total	Male	Female	GPI (F/M)	Total	Male	Female	GPI (F/M)
Arab States												
1 Algeria ²	6-15	Yes	745	646	101.3	102.2	100.2	0.98	95.8	97.0	94.5	0.97
2 Bahrain	...	Yes	0	13	95.9	94.3	97.5	1.00	89.3	89.2	89.4	1.00
3 Djibouti	6-15	No	6	9	32.1	36.9**	27.3***	0.74**	40.7	44.7	36.8	0.82
4 Egypt ²	6-15	Yes	1449**	1541**	88.8**	90.5**	87.1**	0.96**	95.7**	96.5**	94.8**	0.98**
5 Iraq	6-11	Yes	708**	720**	112.1**	119.3**	104.5**	0.88**	111.0**	117.9**	103.8**	0.89**
6 Jordan ²	6-15	Yes	126	139	99.0	99.9	99.2	1.00	100.2	99.8	100.5	1.01
7 Kuwait ²	6-14	Yes	35	40	99.0	99.9	99.0	1.00	92.4	91.9	93.0	1.01
8 Lebanon ^{2,3}	6-12	Yes	71	71	96.5	100.0	92.8	0.93	101.4	101.4	101.3	1.00
9 Libyan Arab Jamahiriya ²	6-15	Yes
10 Mauritania ²	6-14	Yes	...	94	102.7	102.8	102.6	1.00
11 Morocco ²	6-14	Yes	731	638	115.8	119.2	112.2	0.94	103.7	105.9	101.5	0.96
12 Oman	...	Yes	42	49	81.1	81.2	80.9	1.00	71.1	71.6	70.5	0.98
13 Palestinian A. T.	6-15	...	95	96	104.2	103.5	104.9	1.01	90.1	90.3	90.0	1.00
14 Qatar ²	6-14	Yes	11**	12**	113.8**	115.0**	112.4**	0.98**	105.8**	105.7**	105.0**	1.00**
15 Saudi Arabia ²	6-11	Yes	379	407	65.2	65.5	64.9	0.99	66.2	66.6	65.8	0.99
16 Sudan ²	6-13	Yes	...	584	65.3	68.4	61.0	0.88
17 Syrian Arab Republic ²	6-12	Yes	485	537	107.6	110.7	104.4	0.94	124.8	125.4	123.1	0.97
18 Tunisia	6-15	Yes	204	182 ²	100.6	100.8	100.5	1.00	98.5 ²	97.8 ²	99.3 ²	1.01 ²
19 United Arab Emirates ²	6-15	Yes	47	54	89.7	91.0	88.4	0.97	108.0	107.9	108.2	1.00
20 Yemen ²	6-14	Yes	440	653	77.3	89.8	64.3	0.72	102.8	114.7	90.3	0.79
Central and Eastern Europe												
21 Albania	6-15	Yes	67**	60	99.9**	100.6**	99.2**	0.99**	100.4	101.1	99.6	0.99
22 Belarus ²	6-15	Yes	173	96	130.6	111.4	129.6	0.99	102.7	103.7	101.8	0.98
23 Bosnia and Herzegovina ²	...	Yes
24 Bulgaria ^{2,3}	7-15	Yes	99	77	97.9	98.8	96.9	0.98	100.8	101.1	100.4	0.99
25 Croatia	7-15	Yes	40	49	97.1	98.3	95.0	0.98	99.4	100.5	98.3	0.98
26 Czech Republic	6-15	Yes	124**	95	100.8**	101.8**	99.3**	0.98**	93.5	94.1	93.0	0.99
27 Estonia	7-15	Yes	18	13	99.7	100.5	98.8	0.98	97.3	97.0	97.6	1.01
28 Hungary	7-15	Yes	127	112	104.0	105.7	102.3	0.97	100.0	100.4	99.5	0.99
29 Latvia ²	7-15	Yes	32	22	96.2	96.5**	95.9**	0.99**	88.4	89.5	87.3	0.98
30 Lithuania ²	7-15	Yes	54	41	104.0	104.5	103.5	0.99	93.6	93.6	93.6	1.00
31 Poland ^{2,4}	7-15	Yes	535	434	100.6	95.4
32 Republic of Moldova ²	6-15	Yes	62	51	85.1	85.3**	85.0**	1.00**	90.6	91.2	89.9	0.99
33 Romania ²	7-14	Yes	269	235	93.7	94.1	93.4	0.99	104.9	105.4	104.4	0.99
34 Russian Federation ²	6-15	Yes	1659	1393	87.2	99.8
35 Serbia and Montenegro ⁶	7-14	92.7	98.3 ⁷	98.0** ⁷	98.6** ⁷	1.01** ⁷
36 Slovakia ²	6-15	Yes	75	60	101.5	102.1	100.8	0.99	95.3	95.4	94.2	0.98
37 Slovenia ²	7-15	Yes	21	22	95.3	95.7	94.9	0.99	117.1	118.2	115.9	0.98
38 FYR Macedonia ^{2,3}	7-15	Yes	32	28	109.3	109.3	108.2	1.00	94.7	95.8	93.6	0.98
39 Turkey ²	6-14	Yes
40 Ukraine ²	6-17	Yes	629	500	93.6	94.0	93.2	0.99	105.3	105.6	105.1	0.99
Central Asia												
41 Armenia ²	7-15	Yes	...	41	97.8	98.5	97.1	0.99
42 Azerbaijan ²	6-17	Yes	172	143	91.0	90.2	91.8	1.02	88.2	89.7	86.7	0.97
43 Georgia ²	6-14	Yes	74	58	98.0	97.3**	98.7**	1.01**	94.1	95.6	92.5	0.97
44 Kazakhstan	7-17	Yes	305	259	93.7	92.7	94.8	1.02	102.6	102.7	102.5	1.00
45 Kyrgyzstan ²	7-15	Yes	120*	116	108.6**	109.3**	109.8**	1.00**	107.3	108.6	105.0	0.96
46 Mongolia	8-15	No	70	64	110.4	110.4	110.4	1.00	115.0	114.7	115.3	1.00
47 Tajikistan ²	7-15	Yes	177	184	105.8	105.8	102.7	0.94	120.5	122.9	118.1	0.96
48 Turkmenistan	7-15	Yes

Türkiye’de 1998 yılında zorunlu eğitim 6-14 yaşları arasındadır ve ücretsiz eğitim yasal olarak garanti altındadır.

(Sf. 304)

Tablo 5

İlköğretime Katılım

Country or territory	Age group	School-age population (000)	ENROLMENT IN PRIMARY EDUCATION				GROSS ENROLMENT RATIO (GER) IN PRIMARY EDUCATION (%)								
			1999/1999		2002/2003		1999/1999				2002/2003				
			Total (000)	% F	Total (000)	% F	Total	Male	Female	GPI (F/M)	Total	Male	Female	GPI (F/M)	
Arab States															
1	Algeria	6-11	4242	4779	47	4613	47	1068	111.4	102.0	0.92	108.7	112.8	104.5	0.93
2	Bahrain	6-11	84	76	49	82	49	100.7	100.4	101.0	1.01	97.1	97.2	97.0	1.00
3	Djibouti	6-11	113	38	41	49	44	38.1	44.6	31.5	0.71	42.5	47.5	37.4	0.79
4	Egypt	6-10	8085	9085**	47**	7974**	48**	98.6**	102.9**	94.2**	0.92**	97.4**	100.0**	94.7**	0.95**
5	Iraq	6-11	3997	3604	44	4281	44	99.5	108.2	99.3	0.82	110.1	120.1	99.8	0.93
6	Jordan	6-11	794	706	49	786	49	96.5	96.4	96.7	1.00	99.1	98.7	99.5	1.01
7	Kuwait	6-9	165	140	49	154	49	101.9	101.5	102.2	1.01	93.6	93.4	93.7	1.00
8	Lebanon	6-11	435	395	48	449	48	106.7	108.9	104.3	0.96	109.4	106.0	101.7	0.97
9	Libyan Arab Jamahiriya	6-11	662	822	48	744**	49**	115.7	116.6	114.8	0.98	114.7**	114.2**	114.1**	1.00**
10	Mauritania	6-11	447	346	48	394	49	96.5	99.1	93.9	0.94	98.1	99.4	96.9	0.97
11	Morocco	6-11	3742	3462	44	4101	46	99.2	98.2	79.9	0.81	109.6	116.3	109.7	0.90
12	Oman	6-11	389	316	48	314	48	85.7	87.2	84.1	0.96	80.8	81.3	80.2	0.99
13	Palestinian A. T.	6-9	406	368	49	401	49	105.7	104.9	106.4	1.01	98.8	98.6	99.0	1.00
14	Qatar	6-11	63	61	48	66	48	108.0	109.9	106.1	0.97	105.7	107.0	104.3	0.97
15	Saudi Arabia	6-11	3514	2260	48	2342	48	68.7	89.9	67.6	0.97	66.6	67.8	65.4	0.96
16	Sudan	6-11	5094	2513**	45**	3028	46	54.5**	88.7**	50.7**	0.85**	60.2	64.3	55.8	0.87
17	Syrian Arab Republic	6-11	2598	2798	47	2985	48	108.6	108.0	99.9	0.92	114.9	118.1	111.6	0.95
18	Tunisia	6-11	1154	1443	47	1277	48	114.9	118.0	111.6	0.95	110.7	112.6	108.6	0.96
19	United Arab Emirates	6-10	256	270	48	248	48	89.1	90.9	87.2	0.96	96.8	98.3	95.4	0.97
20	Yemen	6-11	3535	2308	35	2950	40	73.3	99.2	52.5	0.56	83.5	98.3	68.0	0.69
Central and Eastern Europe															
21	Albania	6-9	244	287**	48**	253	48	108.2**	108.7**	107.7**	0.99**	109.5	104.6	102.4	0.98
22	Belarus	6-9	429	682	48	437	48	108.9	109.8	108.0	0.98	101.9	102.6	101.1	0.99
23	Bosnia and Herzegovina	6-9	188	
24	Bulgaria	7-10	332	412	48	333	48	108.4	104.7	102.0	0.97	100.3	101.4	99.1	0.98
25	Croatia	7-10	199	209	49	192	49	95.7	96.4	94.9	0.98	96.5	96.9	96.2	0.99
26	Czech Republic	6-10	556	665	49	567	48	104.0	104.5	109.5	0.99	102.0	102.8	101.1	0.98
27	Estonia	7-12	99	127	48	100	48	102.2	104.0	100.4	0.97	100.7	102.5	98.8	0.96
28	Hungary	7-10	463	509	48	464	48	103.5	104.4	102.5	0.98	100.3	100.9	99.6	0.99
29	Latvia	7-10	110	141	48	109	48	99.1	100.1	98.0	0.98	94.0	95.2	92.7	0.97
30	Lithuania	7-10	187	220	48	184	49	101.5	102.3	100.6	0.98	98.1	98.7	97.5	0.99
31	Poland	7-12	2998	2983	49	99.5	99.8	99.2	0.99
32	Republic of Moldova	7-10	251	262	49	215	49	94.3	94.2	84.4	1.00	96.0	96.3	95.7	0.99
33	Romania	7-10	1001	1285	49	991	48	104.9	105.2	109.3	0.98	99.0	100.1	97.9	0.98
34	Russian Federation ¹	7-9	4582	6198	49	5417	49	100.5	101.0	99.9	0.99	118.2	118.2	118.3	1.00
35	Serbia and Montenegro ²	7-10	...	418	49	380 ¹	49 ¹	103.9	101.6	109.1	0.99	98.3 ¹	98.3 ¹	98.3 ¹	1.00 ¹
36	Slovakia	6-9	268	317	49	270	48	102.5	108.3	101.8	0.99	100.7	101.5	100.0	0.99
37	Slovenia	7-10	81	92	48	87	49	97.7	98.2	97.2	0.99	107.8	108.2	107.4	0.99
38	TFYR Macedonia	7-10	121	180	48	117	48	101.8	102.7	100.8	0.98	96.5	96.4	96.6	1.00
39	Turkey	6-11	8647	7904**	47**	91.4**	94.5**	88.2**	0.93**
40	Ukraine	6-9	2116	2200	49	1961	49	105.7	105.4	106.0	0.99	92.7	92.6	92.7	1.00
Central Asia															
41	Armenia	7-9	137	135	48	98.5	99.6	97.4	0.98
42	Azerbaijan	6-9	689	881	49	636	48	90.9	90.9	90.9	1.00	92.3	93.6	90.8	0.97
43	Georgia	6-9	263	302	49	238	48	95.3	95.3	95.4	1.00	90.5	91.4	89.6	0.98
44	Kazakhstan	7-10	1109	1249	49	1120	49	93.0	99.0	93.0	1.00	101.5	101.9	101.1	0.99
45	Kyrgyzstan	7-10	445	470	49	449	49	101.1	102.0	100.2	0.98	100.9	102.2	99.6	0.97
46	Mongolia	8-11	237	251	50	239	50	98.2	96.4	99.9	1.04	100.8	99.8	101.9	1.02
47	Tajikistan	7-10	628	680	48	685	48	102.8	105.7	99.9	0.95	110.6	118.5	107.7	0.95
48	Turkmenistan	7-9	346	

Türkiye de 2002-2003 yıllarında 6-11 yaş arasında toplam 8 milyon 647 bin çocuk vardır. Ancak bunların 7 milyon 904 bini ilkokula kayıtlıdır ve kızların bu rakam içindeki oranı % 47 dir. Bütüt kayıt oranı toplamda %91.4 tür. Bu oranın cinsiyet eşitliği endeksi ise 0,93 tür.

(Sf.312)

Tablo 6

İç Verim: İlköğretimde Sınıf Tekrarı

Country or territory	Duration ¹ of primary education 2002/2003	REPETITION RATES BY GRADE IN PRIMARY EDUCATION (%), 2001/2002											
		Grade 1			Grade 2			Grade 3			Grade 4		
		Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female
Arab States													
1 Algeria	6	10.9	12.3	9.3	9.8	11.6	7.7	9.5	11.9	6.7	10.9	13.6	7.9
2 Bahrain	6	0.4**	0.4**	0.4**	3.4**	3.2**	3.5**	3.1**	3.4**	2.8**	4.2**	4.7**	3.7**
3 Djibouti	6	2.5**	2.7**	2.4**	16.8**	16.2**	17.6**
4 Egypt	5	-	-	-	3.1**	3.8**	2.4**	3.7**	4.6**	2.7**	5.8**	7.2**	4.3**
5 Iraq	6
6 Jordan	6	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.5	0.4	0.5
7 Kuwait	4	3.7	3.8	3.5	1.9	1.9	1.9	3.1	3.6	2.6	1.6	1.9	1.3
8 Lebanon	6	4.7	5.5	3.8	6.3	7.6	4.9	6.7	8.2	5.1	18.8	21.7	15.6
9 Libyan Arab Jamahiriya	6
10 Mauritania	6	13.7	13.2	14.2	15.2	14.9	15.6	16.1	15.0	16.3	14.9	14.4	15.3
11 Morocco	6	17.2	18.2	16.1	14.9	16.6	12.9	15.4	17.7	12.8	12.4	14.8	9.4
12 Oman	6	0.2	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	1.2	1.5	0.9
13 Palestinian A. T.	4	0.8	0.6	1.0	1.2	1.3	1.2	0.4	0.4	0.4	2.4	2.6	2.3
14 Qatar	6	3.0**	3.4**	2.5**
15 Saudi Arabia	6	7.7	9.9	5.4	4.9	7.3	2.2	5.3	7.8	2.5	4.2	5.3	3.2
16 Sudan	6	5.3	4.6	6.2	4.7	3.9	5.6	4.8	4.6	5.0	5.7	5.4	6.0
17 Syrian Arab Republic	6	12.9	14.0	11.8	8.9	10.1	7.5	5.8	6.6	4.8	4.2	5.1	3.2
18 Tunisia	6	0.2	0.2	0.2	10.2	11.7	8.6	11.1	11.1	8.9	3.5	11.5	7.4
19 United Arab Emirates	5	2.8	2.9	2.7	2.4	2.6	2.2	2.1	2.3	1.9	3.1	4.3	1.8
20 Yemen	6	3.6	3.8	3.5	4.1	4.2	4.0	4.9	5.2	4.3	5.5	6.0	4.7
Central and Eastern Europe													
21 Albania	4	5.2*	5.6*	4.7*	4.2*	5.0*	3.3*	3.0*	3.4*	2.7*	3.3*	3.8*	2.8*
22 Belarus	4	0.6	0.6	0.6	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
23 Bosnia and Herzegovina	4
24 Bulgaria	4	1.0	1.1	0.8	3.2	3.7	2.6	2.1	2.4	1.7	2.5	2.8	2.2
25 Croatia	4	0.9	1.0	0.8	0.3	0.3	0.2	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1
26 Czech Republic	5	1.6	1.8	1.5	1.0	1.2	0.8	0.8	0.9	0.7	0.9	1.1	0.8
27 Estonia	6	1.4	1.6	1.2	0.9	1.3	0.6	1.7	2.3	1.0	2.0	2.7	1.1
28 Hungary	4	4.8	5.5	4.0	2.0	2.3	1.7	1.5	1.8	1.1	1.3	1.7	1.0
29 Latvia	4	3.7	4.9	2.5	1.4	1.8	0.9	1.1	1.4	0.7	1.0	1.4	0.7
30 Lithuania	4	1.3	1.6	1.0	0.3	0.4	0.3	0.3	0.4	0.2	0.4	0.6	0.2
31 Poland	6	0.7	0.3	0.4	0.7
32 Republic of Moldova	4	0.6	0.6	0.6	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.3	0.4	0.4	0.4
33 Romania	4	4.9	5.6	4.2	1.9	2.4	1.4	1.7	2.1	1.3	2.0	2.4	1.6
34 Russian Federation	3	0.9	0.7	0.6
35 Serbia and Montenegro	4	1.4***	1.4***	1.4***	1.3***	1.3***	1.3***	0.8***	0.8***	0.8***	0.7***	0.6***	0.7***
36 Slovakia	4	4.6	4.9	4.2	2.1	2.3	1.9	1.4	1.6	1.2	1.5	1.7	1.3
37 Slovenia	4	0.9	1.0	0.7	0.6	0.7	0.4	0.4	0.6	0.3	0.5	0.6	0.4
38 TFYR Macedonia	4	0.2	0.3	0.2	0.2	0.3	0.1	0.1	0.2	0.0	0.2	0.2	0.1
39 Turkey	6
40 Ukraine	4	0.3	0.3	0.2	0.1	0.1**	0.1**	0.1	0.1	0.1
Central Asia													
41 Armenia	3	-	-	-	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.2	.	.	.
42 Azerbaijan	4	0.3	0.3	0.2	0.4	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.4	0.3
43 Georgia	4	0.2	0.3	0.2	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.2	0.3	0.1
44 Kazakhstan	4	0.1	0.1	0.0	0.2	0.3	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1
45 Kyrgyzstan	4	0.1	0.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.2	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1
46 Mongolia	4	1.3	1.4	1.2	0.7	0.7	0.6	0.4	0.4	0.3	0.3	0.3	0.3
47 Tajikistan	4	0.2	0.2	0.2	0.4	0.4**	0.4**	0.3	0.3**	0.3**	0.4	0.4**	0.4**
48 Turkmenistan	3

2002-2003 yılında ilk okula devam süresi 6 yıldır. Ancak 1.2. 3. Ve 4. Sınıfların tekrar oranına dair herhangi bir bilgi bulunmamaktadır.

(Sf.320)

Tablo 8

Orta öğretim ve orta öğretim sonrası yüksek okul eğitime katılım

Country or territory	Age group	School-age population (000)	ENROLMENT IN SECONDARY EDUCATION						GROSS ENROLMENT RATIO (GER) IN SECONDARY EDUCATION (%)					
			Total enrolment				Enrolment in technical and vocational education		1998/1999					
			1998/1999		2002/2003		2002/2003		Total	Male	Female	GPI (F/M)		
			Total (000)	% F	Total (000)	% F	Total (000)	% F						
Arab States														
1	Algeria	12-17	449	3548	51	356	40	
2	Bahrain	12-17	70	59	51	67	50	15	41	93.9	90.2	97.9	1.08	
3	Djibouti	12-18	107	16	42	27	40	2	48	162	18.9	18.5	0.72	
4	Egypt	11-16	9829	7 671**	47**	8 384**	47**	2 514**	45**	908**	84.3**	77.2**	0.92**	
5	Irak	12-17	3 450	1 105	38	1 478	40	63	19	34.7	43.6	27.5	0.69	
6	Jordan	12-17	713	579	49	613	49	35	45	95.9	95.8	99.0	1.08	
7	Kuwait	10-17	292	235**	49**	261	50	14	41	97.8**	96.8**	98.8	1.02**	
8	Lebanon	12-17	441	372	52	350	51	46	40	77.5	74.1	80.9	1.09	
9	Libyan Arab Jamahiriya	12-17	762	798**	50**	178**	53**	
10	Mauritania	12-17	373	63**	42**	84	44	3	35	18.7**	21.7**	15.9**	0.73**	
11	Morocco	12-17	3 904	1 470	49	1 758	45	106	42	37.7	42.0	39.3	0.79	
12	Oman	12-17	347	229	49	279	48	.	.	71.7	71.9	71.5	0.99	
13	Palestinian A.T.	10-17	653	444	50	593	50	4	29	78.9	77.5	80.3	1.04	
14	Qatar	12-17	55	44	50	52	49	0.6	.	92.3	89.6	95.1	1.05	
15	Saudi Arabia	12-17	2 981	1 774	45	1 995	46	68	10	67.9	72.7	62.9	0.87	
16	Sudan	12-16	3 650	965**	...	1 291	45	29	36	28.5**	
17	Syrian Arab Republic	12-17	2 656	1 090	47	1 284	47	122	45	40.6	42.5	38.7	0.91	
18	Tunisia	12-18	1 481	1 059	49	1 149	51	18	37	72.9	72.3	73.6	1.02	
19	United Arab Emirates	11-17	349	202	50	273	49	2	.	82.1	79.0	85.5	1.08	
20	Yemen	12-17	2 909	1 042	26	1 373	30	9	5	41.9	60.3	22.5	0.37	
Central and Eastern Europe														
21	Albania	10-17	489	363**	49**	396	48	20	48	75.8**	74.7**	77.1**	1.08**	
22	Belarus	10-16	1 098	1 143	49	998	50	5	34	97.2	97.4	97.0	1.00	
23	Bosnia and Herzegovina	10-17	490	
24	Bulgaria	11-17	719	700	48	707	48	199	39	99.4	90.3	98.5	0.98	
25	Croatia	11-18	445	416	49	400	49	146	45	97.6	95.8	98.4	1.02	
26	Czech Republic	11-18	1 082	928	50	1 000	49	391	47	92.5	90.9	94.3	1.04	
27	Estonia	11-18	129	116	50	123	50	17	34	92.7	91.0	94.6	1.04	
28	Hungary	11-18	973	1 007	49	1 090	49	67	39	95.3	94.5	96.0	1.02	
29	Latvia	11-18	290	255	50	276	49	39	39	98.4	96.8	90.1	1.04	
30	Lithuania	11-18	497	407	45	448	49	37	35	95.7	95.5	96.0	1.01	
31	Poland	11-18	3 727	3 895	48	1 181	39	
32	Republic of Moldova	11-17	960	415	50	411	50	23	37	72.2	71.9	72.6	1.01	
33	Romania	11-18	2 620	2 218	49	2 218	49	650	44	78.9	78.3	79.4	1.01	
34	Russian Federation	10-16	15 245	14 486**	...	1 949**	
35	Serbia and Montenegro ¹	11-18	...	814	49	761.7	49.7	267.7	47.7	92.3	92.0	92.6	1.01	
36	Slovakia	10-18	730	674	50	670	49	218	47	95.2	94.3	96.2	1.02	
37	Slovenia	11-18	199	220	49	218	49	87	45	98.7	97.4	100.1	1.08	
38	TFYR Macedonia	11-18	258	219	48	219	48	59	48	92.3	93.4	91.1	0.97	
39	Turkey	12-16	7 263	5 742**	42**	1 261	36**	
40	Ukraine	10-16	4 980	4 824	49	326	39	
Central Asia														
41	Armenia	10-16	423	368	50	5	41	
42	Azerbaijan	10-16	1 322	929	49	1 094	48	21	34	76.9	77.2	76.7	0.99	
43	Georgia	10-16	962	440	49	450	49	9	27	72.8	73.1	72.3	0.99	
44	Kazakhstan	11-17	2 252	1 966	49	2 067	49	91	36	87.4	87.8	87.1	0.99	
45	Uzbekistan	11-17	2 007	1 777	49	1 777	49	130	37	87.4	87.8	87.1	0.99	

2002-2003 yılında Türkiye’de orta okul yaşı 12-16 olarak belirlenmiştir. Bu yaş aralığında toplam 7 milyon 263 bin çocuk bulunmaktadır. Ancak bunlardan 5 milyon 742 bini orta okula kayıtlıdır ve kızların oranı % 42 dir. Teknik ve meslek liselerine kayıtlı öğrenci sayısı 1 milyon 261 bindir ve bunların %36 sı kızdır.

Tablo 9A

Yükseköğretime Katılım

Country or territory	ENROLMENT IN TERTIARY EDUCATION									
	Total students enrolled (000)						Gross enrolment ratio (GER) (%)			
	1998/1999			2002/2003			1998/1999			GM (F/M)
	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	
Arab States										
1 Algeria	456**	683**	15.1**
2 Bahrain	11	4**	7**	19	7	12	20.7	15.0**	27.8**	1.86**
3 Djibouti	02	11	0.6	0.5	0.3
4 Egypt	2447**	2154	38.3**
5 Iraq	272	179	93	318***2	210***2	108***2	12.9	16.7	9.1	0.54
6 Jordan	186	91	95
7 Kuwait	32**	10**	22**	20.9**	12.2**	31.6**	2.58**
8 Lebanon	113	56	57	144	66	78	35.5	35.1	35.9	1.02
9 Libyan Arab Jamahiriya	308	158**	150**	375**	182**	193**	36.1	56.8**	55.4**	0.98**
10 Mauritania	13	9**	7**	2**	5.5
11 Morocco	273	159	114	336	185	151	9.4	10.8	8.0	0.74
12 Oman	20***2	9***2	12***2
13 Palestinian Autonomous Territories	66	36	30	105	53	52	24.8	26.2	23.3	0.89
14 Qatar	9**	3**	6**	9	2	6	25.2**	11.7**	45.7**	3.89**
15 Saudi Arabia	350	150	199	525	219	306	20.2	16.8	23.8	1.41
16 Sudan	201	106	95	6.8	7.1	6.5	0.92
17 Syrian Arab Republic
18 Tunisia	157**	81**	76**	263	119	145	17.3**	17.5**	17.0**	0.97**
19 United Arab Emirates	40**	13**	27**	68**	23**	45**	18.7**	10.6**	34.0**	3.22**
20 Yemen	164	130	34	11.2	17.1	4.8	0.28
Central and Eastern Europe										
21 Albania	44	16	27
22 Belarus	353	155	198	489	210	279	48.4	41.6	55.4	1.33
23 Bosnia and Herzegovina
24 Bulgaria	270	108	161	231	109	122	48.5	34.5	52.9	1.53
25 Croatia	96	45	51	122	57	65	31.9	29.6	34.2	1.16
26 Czech Republic	231	116	115	287	142	145	26.1	25.7	26.5	1.09
27 Estonia	49	21	28	64	24	39	51.0	42.3	60.0	1.42
28 Hungary	279	128	151	390	169	221	38.4	29.9	37.1	1.24
29 Latvia	82	32	51	119	46	73	30.5	38.5	62.6	1.63
30 Lithuania	107	43	64	168	67	101	45.5	36.1	55.0	1.52
31 Poland	1399	601	798	1983	937	1047	45.7	38.5	53.1	1.38
32 Republic of Moldova	104	46	58	114	50	64	29.4	25.8	33.1	1.28
33 Romania	408	200	208	644	294	350	21.3	20.4	22.1	1.08
34 Russian Federation	8151**	3572**	4579**
35 Serbia and Montenegro ²	197	92	106	208.7	97.7	112.7	34.0	31.1	37.0	1.19
36 Slovakia	123	59	64	158	74	84	26.5	25.2	27.9	1.11
37 Slovenia	79	35	44	101	44	57	52.8	45.3	60.7	1.34
38 The former Yugoslav Rep. of Macedonia	35	16	19	46	20	26	22.0	19.3	24.7	1.28
39 Turkey	1918	1108	811
40 Ukraine	1737	821	916	2296	1061*	1235*	47.3	44.1	50.5	1.15
Central Asia										
41 Armenia	79	35	44
42 Azerbaijan	108	66	42	121	67	54	15.2	20.0	12.4	0.62
43 Georgia	130	63	68	155	80	76	32.2	30.4	34.1	1.12
44 Kazakhstan	324	151	173	608	261	342	23.7	22.0	25.5	1.16
45 Kyrgyzstan	131	65	67	201	92	109	30.4	29.8	30.9	1.04
46 Mongolia	65	23	42	98	37	61	26.1	18.1	34.1	1.88

2002-2003 yılında 1 milyon 918 bin öğrenci yükseköğretime kayıt yaptırmıştır. Bu rakamın 1 milyon 108 bini erkek, 811 bini de kızdır.

(Sf 344)

Tablo 9B

Yüksek Öğretim: Öğrencilerin Departmanlara Dağılımı ve Her Bir Departmanda Kız Oranı, 2002-2003

Country or territory	PERCENTAGE DISTRIBUTION BY FIELD OF STUDY										
	Total enrolment		Education	Humanities and arts	Social sciences, business and law	Science	Engineering, manufacturing and construction	Agriculture	Health and welfare	Services	Not known or unspecified
	(000)	% F									
Arab States											
Algeria	683**	
Bahrain	19	62	3	7	50	10	11	...	7	3	
Djibouti	1.1	45	...	21	51	20	2	...	6	...	
Egypt	2 154	100	
Iraq	3 18***2	34***2	
Jordan	186	51	15	15	26	18	12	1	10	1	
Kuwait	
Lebanon	144	54	3	19	39	16	12	0.4	8	3	
Libyan Arab Jamahiriya	375**	51**	
Mauritania	9**	21**	3**	24**	57**	10**	...	0.2**	1**	...	
Morocco	336	45	2	26	47	15	4	1	4	1	
Oman	20***2	58***2	
Palestine A. T.	105	49	22	17	29	11	8	0.5	12	...	
Qatar	8	73	17	15	41	12	4	...	3	...	
Saudi Arabia	525	58	53	14	11	8	8	1	4	...	
Sudan	
Syrian Arab Republic	
Tunisia	269	55	1	21	27	22	9	2	7	...	
United Arab Emirates	68**	65**	
Yemen	
Central and Eastern Europe											
Albania	44	62	33	10	32	3	9	3	9	2	
Belarus	489	57	
Bosnia and Herzegovina	
Bulgaria	231	53	9	9	41	5	22	2	6	6	
Croatia	122	53	5	10	35	7	17	4	8	15	
Czech Republic	287	51	12	9	27	10	20	4	13	4	
Estonia	64	62	10	11	38	10	12	2	10	7	
Hungary	390	57	13	7	40	7	14	3	7	7	
Latvia	119	62	15	7	53	7	10	2	4	4	
Lithuania	168	60	15	7	37	6	20	3	9	4	
Poland	1993	58	13	9	42	6	14	2	3	6	
Republic of Moldova	114	56	
Romania	644	54	3	11	49	5	22	3	6	3	
Russian Federation	8 151**	56**	100 ²	
Serbia and Montenegro	209 ²	54 ²	4 ²	10 ²	33 ²	5 ²	24 ²	5 ²	12 ²	7 ²	
Slovakia	188	53	16	6	28	9	18	4	12	7	
Slovenia	101	56	10	7	44	5	17	3	7	7	
TFYR Macedonia	46	56	13	11	28	8	20	5	10	6	
Turkey	19 18	42	12	5	17	7	14	3	5	3	
Ukraine	2 296	54**	8	5	42	4	22	5	6	5	
Central Asia											
Armenia	79	55	17	4	35	03	6	2	8	2	
Azerbaijan	121	45	
Georgia	155	49	7	19	32	4	23	3	8	3	
Kazakhstan	608	57	
Kyrgyzstan	201	54	25	5	42	6	10	1	3	8	
Mongolia	98	62	12	11	35	7	19	3	7	5	
Tajikistan	97	25	14 ²	39 ²	20 ²	11 ²	8 ²	3 ²	4 ²	1 ²	

PERCENTAGE OF FEMALES IN EACH FIELD										Country or territory
Education	Humanities and arts	Social sciences, business and law	Science	Engineering, manufacturing and construction	Agriculture	Health and welfare	Services	Not known or unspecified		
Arab States										
...	Algeria
67	83	60	71	24	.	84	69	67	...	Bahrain
.	52	52	18	25	.	.	52	Djibouti
...	Egypt
...	Iraq
79	66	37	51	30	...	50	84	45	...	Jordan
...	Kuwait
94	72	56	42	21	49	64	31	78	...	Lebanon
...	Libyan Arab Jamahiriya
13	24	23	14	...	60	6	...	19**	...	Mauritania
55	51	45	34	22	25	64	46	32	...	Morocco
...	Oman
71	61	34	49	35	18	42	...	31	...	Palestinian Autonomous Territories
91	93	66	72	16	.	100	.	55	...	Qatar
86	31	30	41	1	32	40	...	8	...	Saudi Arabia
...	Sudan
...	Syrian Arab Republic
...	Tunisia
...	United Arab Emirates
...	Yemen
Central and Eastern Europe										
77	72	56	63	26	48	66	50	Albania
...	Belarus
...	Bosnia and Herzegovina
69	60	58	52	34	43	64	45	55	...	Bulgaria
92	71	66	46	25	43	72	29	Croatia
73	61	57	34	21	51	74	38	2	...	Czech Republic
88	75	63	39	28	50	87	48	Estonia
72	66	64	35	20	46	77	56	Hungary
94	80	64	33	22	44	96	48	Latvia
78	74	67	37	28	50	82	45	Lithuania
73	68	63	43	22	55	73	51	68	...	Poland
...	Republic of Moldova
75	66	62	59	29	38	66	52	40	...	Romania
...	57*	...	Russian Federation
85*	75*	60*	59*	29*	41*	73*	32*	36*	...	Serbia and Montenegro
75	54	59	34	29	36	77	36	Slovakia
79	73	63	30	23	54	78	45	Slovenia
77	68	61	58	29	34	73	48	The former Yugoslav Rep. of Macedonia
49	56	44	39	19	35	58	29	46	...	Turkey
...	Ukraine
Central Asia										
76	46	48	38	27	25	50	10	68	...	Armenia
...	Azerbaijan
64	77	39	70	31	25	72	11	73	...	Georgia
...	Kazakhstan
82	61	50	56	31	16	56	17	Kyrgyzstan
75	72	66	50	48	64	89	36	61	...	Mongolia
...	Tajikistan

Bu yıllarda toplam 1 milyon 918 bin öğrenci kayıtlıdır ve bu rakamın %42 si kızdır. Toplam rakamın %12 si Eğitim (%49 u kız), %5 i Beşeri Bilimler ve Sanat (%56 sı mız), %17 si Sosyal Bilimler, İşletme ve Hukuk (%44 ü kız), %7 si Fen Bilimleri (%39'u kız), %14 ü Mühendislik-Üretim-İnşaat (%19 u kız), %3 ü Tarım (%35 i kız), %5 i Sağlık (%58 i kız), %3 ü Hizmet (%29 u kız) ve % 34 ü de henüz tanımlanmamış alanlarda (%46 sı kız) okumaktadırlar.

(Sf. 352-353)

Tablo 10A

Okul öncesi ve ilköğretim eğitimi personeli

Country or territory	PRE-PRIMARY EDUCATION										Pupil/teacher ratio	
	Total teachers				Trained teachers (%)						1998/1999	2002/2003
	1998/1999		2002/2003		1998/1999			2002/2003				
	Total (000)	% F	Total (000)	% F	Total	Male	Female	Total	Male	Female		
Arab States												
Nigeria	1.3	93	18	89	28	28
Bahrain	0.7	100	08**	99**	18	-	18	21	21**
Djibouti	0.01	100	0.04	77	87	67	93	29	21**
Egypt	19.7**	99**	18.9	99	96**y	24**	24
Iraq	4.6	100	3.6	100**	15	15
Jordan	3.3	100	4.2	98	22	20
Kuwait	3.8	100	4.7	100	100	100	100	100	100	100	15	13
Lebanon	10.7	95	8.3	100	11	17	11	13	18
Libyan Arab Jamahiriya	1.2	100	18**	99**	8	10**
Mauritania
Morocco	40.1	40	41.1	32	20	17
Oman	0.4	100	0.4	100	99	-	99	92**z	**z	92**z	20	21
Palestine A. T.	2.7	100	2.4	99	29	25
Qatar	0.4**	96**	0.7	95	21**	16
Saudi Arabia	8.7	100	9.2	100	72 ^z	^z	72 ^z	11	10
Sudan	12.3**	94**	14.2	89	46	30**	35
Syrian Arab Republic	4.6	96	6.4	94	87	94	87	24	22
Tunisia	3.9	95	5.7**	95**	100**y	20	19**
United Arab Emirates	3.5	100	3.9	100	89	71	89	61 ^z	90 ^z	61 ^z	19	19
Yemen	0.8	93	1.0	98	17	15
Central and Eastern Europe												
Albania	3.9**	100**	3.9	100	21**	21
Belarus	53.6	...	43.7	98	58	100	58	5	6
Bosnia and Herzegovina
Bulgaria	19.3	100**	17.1	100	11	12
Croatia	6.4	100	7.1	100	76	96	76	84	100	84	13	12
Czech Republic	17.0	100**	22.4	100	18	13
Estonia	6.9	100	6.9	100	8	8
Hungary	32.0	100	34.5	96	12	10
Latvia	1.3	100	1.2	98	46	51
Lithuania	12.7	99	11.1	100	7	8
Poland	77.1**	...	66.9**	12**	13**
Republic of Moldova	19.2	100	9.6	100	92**	-	92**	93	-	93	8	10
Romania	36.6	100**	34.3	100	17	18
Russian Federation	618.3	99**	490.1**	7
Serbia and Montenegro	11.8	100	11.9y	100y	96	-	96	95y	-y	95y	14	14y
Slovakia	16.3	100	15.5	100	10	10
Slovenia	3.2	99**	2.7	100	18	18
TFYR Macedonia	3.2	99	2.9	99	10	11
Turkey	17.1	99**	18.9	95	15	17
Ukraine	142.6	100	119.3	99	8	8
Central Asia												
Armenia	5.4	100	56	-	56	...	9
Azerbaijan	11.9	100	11.0	100	78	...	78	83	100	83	9	10
Georgia	5.8	100	7.2	100	98	-	98	13	10
Kazakhstan	18.5	...	23.1	99	9	12
Kyrgyzstan	2.6	100	2.3	100	32	-	32	36	33	36	18	21
Mongolia	3.0	100	3.3	99	99	75	99	98y	25	27
Tajikistan	5.2	100	4.4	100	85	-	85	11	13
Turkmenistan

1998-1999 yıllarında 17.100 eğitim personeli okul öncesi eğitimde yer alırken 2002-2003 yılında bu rakam 18.900'e yükselmiştir. 1998-1999 yıllarında öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 15 iken bu rakam 2002-2003 yıllarında 17'ye yükselmiştir.

Tablo 11

Özel Okullar ve Eğitim Finansmanı

Country or territory	PRIVATE ENROLMENT AS % OF TOTAL ENROLMENT						EDUCATION FINANCE								
	Pre-primary education		Primary education		Secondary education		Total public expenditure on education as % of GNP		Total public expenditure on education as % of total government expenditure		Public current expenditure on education as % of total public expenditure on education		Public current expenditure on primary education per pupil (unit cost) in constant 2002 US\$		
	1999/1999	2002/2003	1999/1999	2002/2003	1999/1999	2002/2003	1999	2002	1999	2002	1999	2002	1999	2002	
Arab States															
1	Algeria	
2	Bahrain	100	99	19	22	13	15	1731	
3	Djibouti	100	77	9	15	14	21	3.4	
4	Egypt	54	48	7	8	4	
5	Iraq	
6	Jordan	100	97	29	29	17	16	62	216	239	
7	Kuwait	24	32	32	31	27	27	
8	Lebanon	78	76	66	64	55	51	...	2.7	...	12.3	...	96.5	...	
9	Libyan Arab Jamahiriya	...	15	...	3	...	3	
10	Mauritania	2	4	...	9	4.0	...	16.6	
11	Morocco	100	100	4	5	5	5	6.1	6.6	26.1	26.4	90.8	92.3	210	217
12	Oman	100	100	5	4	0.9	1	4.3	4.8	93.1	87.3	800	890
13	Palestinian A. T.	100	100	9	8	5	4	
14	Qatar	100	96	37	43	26	32	93.9	
15	Saudi Arabia	50	48	6	7	5	8	8.2	
16	Sudan	90	90	2	4	9	13	
17	Syrian Arab Republic	67	71	4	4	5	4	131	
18	Tunisia	88	86	0.7	0.9	8	4	7.9	6.7	...	18.2	...	88.4	...	346
19	United Arab Emirates	68	70	44	54	31	38	22.5	...	93.2	...	1532
20	Yemen	37	45	1	2	1	2	...	10.3	...	32.8	
Central and Eastern Europe															
21	Albania	...	2.7	...	2	...	3	
22	Belarus	0.1	0.1	0.04	0.1	6.0	6.0	
23	Bosnia and Herzegovina	
24	Bulgaria	0.1	0.3	0.3	0.4	0.6	0.8	3.3	3.6	98.9	...	223	305
25	Croatia	5	8	0.1	0.2	0.7	1	...	4.6	...	100	...	90.2	...	1084
26	Czech Republic	2	2	0.8	1	6	7	4.0	4.6	...	3.6	85.4	89.8	823	814
27	Estonia	0.7	1	1	2	1	2	6.4	6.0	95.1	805	935
28	Hungary	3	4	5	5	6	10	4.9	5.8	...	14.1	91.3	90.0	932	1287
29	Latvia	1	3	1	0.9	0.8	1	6.3	5.8	94.2	...	677	
30	Lithuania	...	0.3	...	0.3	...	0.3	...	6.0	95.9	...	
31	Poland	3	6	...	1	...	6	5.1	5.7	...	12.8	...	93.8	...	1121
32	Republic of Moldova	...	0.8	...	1	...	1	...	4.5	...	21.4	...	92.7	...	65
33	Romania	...	1	...	0.1	...	0.6	3.6	3.6	90.9	...	211
34	Russian Federation	...	2	...	0.3	0.4	...	3.8	3.8	...	11.5	
35	Serbia and Montenegro	0.01	0.02	...	3.3	94.8	...	793	
36	Slovakia	0.4	0.7	4	4	5	6	...	4.4	...	7.5	...	94.4	...	520
37	Slovenia	1	1	0.1	0.1	0.8	2	
38	TFYR Macedonia	0.5	...	3.5	
39	Turkey	6	3.0	...	2	...	2	2.9	3.7	94.4	...	296
40	Ukraine	0.04	0.3	0.3	0.4	...	0.4	4.5	5.5	14.6	20.3	97.1	...	77	
Central Asia															
41	Armenia	...	2	...	0.9	...	0.7	...	3.1	98.6	...	36
42	Azerbaijan	...	0.1	...	0.1	...	0.3	3.4	3.4	22.0	20.7	99.2	98.0	...	54
43	Georgia	0.1	...	0.5	3	0.7	3	2.0	2.2	10.4	11.8	
44	Kazakhstan	10	5	0.5	0.6	0.8	0.8	...	3.2	

98-99 yılında okul öncesi eğitimde özel okulların oranı % 6 dır. 2002-2003 de bu rakam %3 e çıkmıştır. Yine aynı yılda ilköğretimin payı %2 dir. Orta öğretimin payı da yine % 2 dir. Eğitim için yapılan kamu giderlerinin gayri safi milli hasıla içerisindeki yüzdelik oranı ise 1998 yılında %2.9, 2002 yılında da %3.7 dir.

(Sf.376)

Tablo 12

1.2. ve 3. EFA Hedeflerini Ölçmek İçin Temel veya Yan Göstergelerde Eğilimler

Country or territory	GOAL 1					
	Early childhood care and education					
	GROSS ENROLMENT RATIO (GER) IN PRE-PRIMARY EDUCATION					
	1990/1991		1998/1999		2002/2003	
Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	
Arab States						
Algeria	2.5	1.01	3.8	0.99
Bahrain	27.1	1.02	32.9	0.95	36.7	0.94
Djibouti	0.7	1.46	0.4	1.50	1.2	0.99
Egypt	6.1	0.99	10.1	0.95	13.7	0.95
Iraq	7.8	0.95	5.2	0.98	3.8	0.98
Jordan	20.8	0.88	28.6	0.91	30.4	0.93
Kuwait	32.9	1.01	79.3	1.01	69.9	1.00
Lebanon	65.0	0.97	74.8	0.98
Libyan Arab Jamahiriya	5.0	0.98**	7.8**	0.96**
Mauritania	1.9	...
Morocco	60.7	0.46	64.3	0.52	56.1	0.62
Oman	3.1	0.89	5.6	0.87	5.5	0.84
Palestinian Autonomous Territories	19.8	...	39.9	0.97	27.4	0.96
Qatar	28.3	0.93	25.6	0.98	33.9	0.92
Saudi Arabia	6.8	0.87	5.1	0.91	4.9	0.94**
Sudan ²	19.7	0.57	21.3	...	26.6	0.86
Syrian Arab Republic	6.2	0.88	8.4	0.90	10.5	0.94
Tunisia	7.7	...	13.5	0.95	21.6**	0.99**
United Arab Emirates	53.0	0.97	61.6	0.97	75.3	0.99
Yemen	0.7	0.94	0.7	0.87	0.7	0.93
Central and Eastern Europe						
Albania	88.6	...	41.7**	1.09**	47.0	1.08
Belarus	94.1	...	81.2	0.92	101.9	0.98
Bosnia and Herzegovina
Bulgaria	91.6	1.01	64.3	0.99	75.5	0.98
Croatia	28.2	0.99	41.1	0.98	45.5	0.97
Czech Republic	95.0	0.97	90.5	1.06	102.0	1.00
Estonia	74.9	0.99	95.8	0.98	112.9	0.99
Hungary	119.4	0.97	79.4	0.98	80.5	0.97
Latvia	44.7	1.01	50.9	0.95	74.3	0.94
Lithuania	57.5	1.01	50.2	0.97	58.3	0.97
Poland	46.7	...	48.8	1.01	50.6	1.00
Republic of Moldova	72.7	0.95	40.3	0.96	46.9	0.97
Romania	76.0	1.04	61.8	1.02	76.4	1.08
Russian Federation ²	74.0	93.9	0.94**
Serbia and Montenegro ²	44.1	0.99	43.7	1.01*
Slovakia	95.1	...	81.7	...	86.9	0.98
Slovenia	79.6	0.95	72.0	0.91	67.7	0.96
The former Yugoslav Rep. of Macedonia	27.3	1.01	28.5	1.01
Turkey	4.2	0.92	6.0	0.94	7.6	0.94
Ukraine	85.0	0.92	47.5	0.98	76.4	0.98
Central Asia						
Armenia	36.6	34.6	1.07
Azerbaijan	18.8	0.84	20.9	0.89	24.6	1.00
Georgia	89.9	...	35.4	0.99	42.7	1.06
Kazakhstan	72.4	...	19.9	0.95	29.4	0.98
Kyrgyzstan	39.5	1.02	10.5	0.78	11.3	0.95

Yukarıdaki tabloda EFA'nın birinci hedefi olan "erken çocukluk dönemi bakım ve eğitimi" için okul öncesi eğitimin brüt kayıt oranları ve cinsiyet eşitliği endeksi yıllara göre verilmiştir. Buna göre okul öncesi eğitimde brüt kayıt oranı 1990-91 yıllarında % 4.2 ve cinsiyet eşitliği endeksi 0.92 dir. Aynı oran 1998-99 yılında %6.0 ve 0.94 tür. 2002-03 yılında ise % 7.6 ve 0.94 tür.

GOAL 2						GOAL 3				Country or territory
Universal primary education						Learning needs of all youth and adults				
NET ENROLMENT RATIO (NER) IN PRIMARY EDUCATION						YOUTH LITERACY RATE (15-24)				
1990/1991		1999/1999		2002/2003		1990		2000-2004 ¹		
Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	
Arab States										
99.2	088	92.1	0.96	94.9	0.97	77.3	0.79	90.1*	0.92*	Algeria
99.0	1.00	93.9	1.02	89.9	1.02	95.6	0.99	99.3*	1.00*	Bahrain
31.3	0.71***	31.3	0.72	35.6	0.80	73.2	0.78	Djibouti
89.7***	0.84***	90.9***	0.98***	91.4**	0.96***	61.3	0.72	73.2*	0.85**	Egypt
94.2***	0.88***	91.2	0.85	90.5***.7	0.85***.7	41.0	0.44	Iraq
94.1	1.01	89.6	1.01	92.0	1.02	96.7	0.97	99.1*	1.00*	Jordan
49.0**	0.93***	89.2	1.00	89.4	1.02	87.5	0.99	93.1	1.02	Kuwait
77.9***	0.96***	87.5***	0.97***	90.6	0.99	92.1	0.99	Lebanon
96.1***	0.96***	91.0	0.94	97.0	0.94	Libyan Arab Jamahiriya
35.3***	0.74***	62.6***	0.94***	67.5	0.97	45.8	0.65	61.3*	0.82*	Mauritania
56.8	0.70	73.1	0.95	89.6	0.94	55.3	0.62	68.5	0.79	Morocco
69.3	0.95	75.9	1.00	71.9	1.01	85.6	0.79	98.5	0.98	Oman
...	...	96.9	1.01	90.9	1.00	98.7*	1.00*	Palestinian Autonomous Territories
89.4	0.98	97.1	1.01	94.5	1.00	90.3	1.05	98.6*	...	Qatar
89.7	0.81	56.8	0.99	54.4	0.99	85.4	0.95	94.9*	0.96*	Saudi Arabia
49.3***	0.75***	65.0	0.71	74.6*	0.85**	Sudan ²
92.3	0.91	93.0**	0.98***	97.9	0.96	79.9	0.79	94.2*	0.96*	Syrian Arab Republic
99.9	0.92	94.0	0.98	97.3	1.00	94.1	0.81	94.3*	0.96*	Tunisia
99.1	0.98	78.2	0.98	89.1	0.98	84.7	1.08	91.4	1.08	United Arab Emirates
51.7***	0.39***	57.4	0.89	71.8	0.71	80.0	0.34	67.9	0.60	Yemen
Central and Eastern Europe										
95.1***	1.01***	99.1***	0.99***	94.9	0.98	94.8	0.94	99.4*	1.00*	Albania
86.2***	0.95***	94.3	0.99***	99.8	1.00	99.8*	1.00*	Belarus
...	99.6*	1.00*	Bosnia and Herzegovina
86.1	0.99	95.6	0.98	90.4	0.99	99.4	1.00	98.2*	1.00*	Bulgaria
74.2	1.00	89.4	0.98	89.3	0.99	99.6	1.00	99.6*	1.00*	Croatia
96.7***	1.00***	90.2	1.01	95.5	1.00	Czech Republic
99.5***	0.99***	97.0***	0.98***	94.9	0.99	99.8	1.00	99.8*	1.00*	Estonia
91.3	1.01	89.5	0.98	90.6	0.99	99.7	1.00	99.5*	1.00*	Hungary
92.1***	0.99***	91.0	0.98	85.6	0.99	99.7*	1.00*	Latvia
...	...	94.5	0.99	90.9	1.00	99.8	1.00	99.7*	1.00*	Lithuania
96.7	1.00	97.9	1.00	Poland
89.8***	0.99***	78.2***	...	79.0	0.99	99.8	1.00	98.7*	1.01*	Republic of Moldova
81.2***	1.00***	95.7	0.98	89.9	0.99	99.3	1.00	97.8*	1.00*	Romania
98.6***	1.00***	89.7**	1.02***	99.8	1.00	99.7*	1.00*	Russian Federation ³
69.4	1.02	95.9.7	1.00.7	99.4*	1.00*	Serbia and Montenegro ⁴
...	85.5	1.01	99.6*	1.00*	Slovakia
99.7***	1.01***	93.9	0.99	93.4	0.99	99.8	1.00	99.8	1.00	Slovenia
94.4	0.99	94.5	0.98	90.8	1.00	98.7*	0.99*	The former Yugoslav Rep. of Macedonia
89.5	0.92***	85.4	0.94	92.7	0.91	96.6*	0.96*	Turkey
80.2***	1.00***	84.3	1.00***	99.8	1.00	99.8*	1.00*	Ukraine
Central Asia										
...	94.4	0.98	99.5	1.00	99.8*	1.00*	Armenia
100.0**	1.00**	80.1***	1.00***	79.9	0.97	99.9*	1.00*	Azerbaijan
97.1***	1.00***	88.7	0.98	Georgia
97.6***	0.99***	91.5	0.99	99.8	1.00	99.8*	1.00*	Kazakhstan
92.3***	1.00***	91.0*	0.98*	89.3	0.96	99.7*	1.00*	Kyrgyzstan
90.1***	1.02***	89.4	1.04	79.0	1.03	97.7*	1.01*	Mongolia

Yukarıdaki tabloda EFA'nın ikinci hedefi "evrensel ilköğretim eğitimi" ve üçüncü hedefi "bütün genç ve yetişkinlerin öğrenme gereksinimleri" yer almaktadır. Buna göre ikinci hedefi karşılayan ilk okullarda brüt kayıt oranı 1990-91 yıllarında % 89.5 ve cinsiyet eşitliği endeksi 0.92 dir. 2002-2003 yılında bu oran 86.4 a gerilemiştir ve endeks de 0.94 dür. Üçüncü hedefi karşılamak adına gençler arasında değerlendirilen okuma yazma oranı 1990 yılında % 92.7, endeks ise 0.91 dir. Aynı oran 2000-2004 yılları arasında %96.6 ya yükselmiştir ve endeks de aynı şekilde 0.96 ya yükselmiştir.

Tablo 13

4. ve 5. EFA Hedeflerini Ölçmek İçin Temel veya Yan Göstergelerde Eğilimler

Country or territory	GOAL 4				GOAL 5					
	Improving levels of adult literacy				Gender parity in primary education					
	ADULT LITERACY RATE (15 and over)				GROSS ENROLMENT RATIO					
	1990		2000-2004 ¹		1990/1991		1999/1999		2002/2003	
Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	
Arab States										
Algeria	52.9	0.64	69.9*	0.76**	100.5	0.95	106.9	0.92	108.7	0.93
Bahrain	82.1	0.95	87.7*	0.90**	110.0	1.00	100.7	1.01	97.1	1.00
Djibouti	53.0	0.59	37.7	0.71	38.1	0.71	42.5	0.79
Egypt	47.1	0.45	55.6*	0.65**	91.5	0.89	98.6***	0.92***	97.4***	0.95***
Iraq	35.7	0.38	115.6	0.94	99.5	0.82	110.1	0.93
Jordan	81.5	0.90	89.9*	0.89**	100.6	1.01	96.5	1.00	99.1	1.01
Kuwait	76.7	0.91	82.9	0.96	60.2	0.95	101.9	1.01	99.6	1.00
Lebanon	80.3	0.89	118.2***	0.95***	106.7	0.96	103.4	0.97
Libyan Arab Jamahiriya	68.1	0.62	81.7	0.77	104.7	0.94	115.7	0.98	114.1***	1.00***
Mauritania	34.8	0.52	51.2*	0.53**	50.3	0.73	95.5	0.94	93.1	0.97
Morocco	39.7	0.47	50.7	0.61	65.2	0.69	89.2	0.81	108.6	0.90
Oman	54.7	0.57	74.4	0.80	94.9	0.92	85.7	0.96	908	0.99
Palestinian Autonomous Territories	91.9*	0.91**	105.7	1.01	98.8	1.00
Qatar	77.0	0.98	89.2*	...	100.5	0.99	108.0	0.97	105.7	0.97
Saudi Arabia	66.2	0.65	79.4*	0.80**	72.7	0.95	68.7	0.97	66.6	0.96
Sudan ²	45.8	0.53	59.0*	0.72**	52.3	0.77	54.5***	0.85***	602	0.87
Syrian Arab Republic	64.8	0.58	82.9*	0.82**	102.2	0.90	103.6	0.92	114.9	0.95
Tunisia	59.1	0.65	74.3*	0.78**	118.7	0.89	114.9	0.95	1107	0.96
United Arab Emirates	71.0	0.99	77.3	1.07	110.8	0.97	89.1	0.96	968	0.97
Yemen	32.7	0.29	49.0	0.41	65.4***	0.35***	73.3	0.56	93.5	0.69
Central and Eastern Europe										
Albania	77.0	0.77	98.7*	0.99**	100.2	1.00	108.2***	0.99***	103.5	0.98
Belarus	99.5	1.00	99.6*	1.00**	95.0	0.95**	108.9	0.98	101.9	0.99
Bosnia and Herzegovina	94.6*	0.93**
Bulgaria	97.2	0.98	98.2*	0.99**	97.6	0.97	103.4	0.97	100.3	0.98
Croatia	96.9	0.95	98.1*	0.98**	79.7	0.99	95.7	0.98	95.5	0.99
Czech Republic	95.4	1.00	104.0	0.99	102.0	0.98
Estonia	99.9	1.00	99.9*	1.00**	110.8	0.97	102.2	0.97	100.7	0.96
Hungary	99.1	1.00	99.3*	1.00**	94.5	1.00	103.5	0.98	100.3	0.99
Latvia	99.7*	1.00**	95.5	0.99	99.1	0.98	94.0	0.97
Lithuania	99.3	1.00	99.6*	1.00**	94.0	0.95	101.5	0.98	98.1	0.99
Poland	98.4	0.99	99.5	0.99
Republic of Moldova	97.5	0.97	96.2*	0.98**	99.1	1.00	94.3	1.00	95.0	0.99
Romania	97.1	0.97	97.3*	0.98**	91.3	1.00	104.3	0.98	99.0	0.98
Russian Federation ³	99.2	0.99	99.4*	1.00**	108.2	1.00	100.5	0.99	118.2	1.00
Serbia and Montenegro ⁴	95.4*	0.95**	72.0	1.02	103.9	0.99	98.37	1.007
Slovakia	99.6*	1.00**	102.5	0.99	100.7	0.99
Slovenia	99.6	1.00	99.7	1.00**	108.3	...	97.7	0.99	107.8	0.99
The Former Yugoslav Rep. of Macedonia	95.1*	0.96**	99.3	0.98	101.8	0.98	96.5	1.00
Turkey	77.9	0.74	88.3*	0.85**	99.1	0.92	91.4***	0.93***
Ukraine	99.4	0.99	99.4*	0.99**	88.8	1.00	106.7	0.99	92.7	1.00
Central Asia										
Armenia	97.5	0.97	99.4*	0.99**	98.5	0.98
Azerbaijan	98.8*	0.99**	110.6***	0.99***	90.9	1.00	92.3	0.97
Georgia	97.3	1.00	95.3	1.00	90.5	0.98
Kazakhstan	98.8	0.99	99.5*	1.00**	88.2	0.98***	93.0	1.00	101.5	0.99
Kyrgyzstan	98.7*	0.99**	92.8	1.00	101.1	0.98	100.9	0.97
Mongolia	97.8*	1.00**	97.2	1.02	98.2	1.04	100.8	1.02

EFA'nın 4. hedefi olan olan "yetişkinler arası okur yazarlık seviyesini arttırmak" adına yapılan çalışmada 1990 yılında yetişkinlerde okuma yazma oranı %77.9 iken 2000-2004 yılları arasında %88.3 e yükselmiştir ve endeks de 0,74 den 0,85 e yükselmiştir. EFA'nın 5. hedefi olan "ilköğretimde cinsiyet eşitliği" adına yapılan çalışmada 1990-91 yılındaki bürüt kayıt oranı % 99.1 iken 2002-03 yılında %91.4 e düşmüştür ve endeks 0,93 e yükselmiştir.

Tablo 14

6. EFA Hedefini Ölçmek İçin Temel veya Yan Göstergelerde Eğilimler

GOAL 6. Educational quality in primary education																	
Country or territory	SCHOOL LIFE EXPECTANCY (expected number of years of formal schooling)									SURVIVAL RATE TO GRADE 5							
	1990/1991			1998/1999			2002/2003			1990/1991		1998/1999		2001/2002			
	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total	Male	Female	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)	Total (%)	GPI (F/M)		
Arab States																	
1	Algeria	10.3	12.4**	94.5	0.99	95.0	1.02	97.0	1.01		
2	Bahrain	13.5	13.2	13.7	12.9**	12.3**	13.4**	13.5**	12.9**	142**	...	97.4**	1.01**	99.1**	1.02**		
3	Djibouti	3.5**	4.4**	5.1**	3.9**	87.3	...	76.7	1.19	80.2**	...	
4	Egypt	9.7	10.9	9.5	12.4**	11.6**	98.0**	1.04**		
5	Iraq	8.9**	10.1**	7.5**	65.6**	0.94**	
6	Jordan	12.5	12.4	12.7	12.9**	12.7**	13.0**	99.1	1.02	97.7	0.99	97.1	1.01	
7	Kuwait	13.5**	12.9**	14.3**	
8	Lebanon	12.6**	12.4**	12.7**	91.3	1.07	91.9	1.05	
9	Libyan Arab Jamahiriya	13.0	16.4**	15.9**	17.0**	
10	Mauritania	4.1	5.0	3.2	6.9**	7.1**	7.4**	6.7**	73.3	0.99	65.2**	0.92**	60.6	0.99	
11	Morocco	6.6	7.9	5.4	9.2**	9.1**	7.3**	9.9**	10.5**	9.2**	75.1	1.02	81.9	1.00	81.2	0.98	
12	Oman	8.2	8.9	7.7	10.4**2	10.5**2	10.4**2	95.9	0.99	99.7	1.00	98.0	1.00	
13	Palestinian A. T.	11.9	11.7	11.9	12.9	12.4	13.1	
14	Qatar	12.3	11.9	13.2	13.3**	12.6**	14.3**	13.1**	12.6**	13.7**	64.1	1.02	
15	Saudi Arabia	7.8	8.4	7.2	9.7**	9.8**	9.5**	9.6**	9.7**	9.5**	82.9	1.09	95.3	1.00	91.5	0.98	
16	Sudan	4.4	5.0	3.9	5.1**	93.8	1.09	84.1**	1.10**	84.3	1.09	
17	Syrian Arab Republic	10.0	10.9	9.9	96.0	0.98	91.9	0.99	91.4	1.02	
18	Tunisia	10.4	11.3	9.5	12.7**	12.8**	12.5**	13.3**	13.0**	13.6**	85.6	0.83	92.1	1.02	95.2	1.01	
19	United Arab Emirates	11.0	10.6	11.7	11.2**	10.7**	12.1**	12.1**	11.4**	13.1**	80.0	0.99	92.4	0.99	92.5	1.00	
20	Yemen	7.8**	10.6**	4.9**	75.9	0.89
Central and Eastern Europe																	
21	Albania	11.5	11.7	11.3	11.4	11.2	11.6	
22	Belarus	13.1	13.8**	13.6**	14.0**	14.2	13.7	14.6	
23	Bosnia and Herzegovina	
24	Bulgaria	12.3	12.3	12.3	12.7	12.2	13.1	12.9	12.7	12.9	90.6	0.99	
25	Croatia	10.2	12.5	12.2	12.6	13.1	12.9	13.3	
26	Czech Republic	11.9	12.1	11.7	14.9	14.6	15.1	98.3	1.01	97.7	1.01	
27	Estonia	12.9	12.6	13.0	13.9	13.2	14.6	15.9	14.4	16.7	98.1	1.01	98.4	1.02	
28	Hungary	11.4	11.4	11.4	14.0**	13.8**	14.3**	15.6	14.9	16.1	97.6	
29	Latvia	12.4	12.2	12.5	13.7	12.9	14.4	15.2	14.9	16.1	
30	Lithuania	15.9	14.9	16.5	
31	Poland	12.2	12.0	12.4	15.6	14.9	16.1	97.9	...	98.6	...	99.3	...	
32	Republic of Moldova	11.9	9.9**	9.7**	10.1**	10.1	9.8	10.4	
33	Romania	11.5	11.5	11.4	11.9	11.6	12.0	12.7	12.3	13.0	
34	Russian Federation	12.5	12.0	13.0	15.5**	
35	Serbia and Montenegro	13.3	13.2	13.4	12.9**y	12.7**y	13.1**y	
36	Slovakia	13.1**	13.0**	13.3**	14.0	13.7	14.1	
37	Slovenia	14.3**	13.6**	14.8**	15.3**	15.5**	16.8**	
38	TFYR Macedonia	11.0	11.0	11.0	11.9	11.9	11.9	11.2**	11.0**	11.5**	
39	Turkey	9.5	9.5	7.4	10.9**	11.8**	9.9**	97.6	0.99	
40	Ukraine	12.3	13.4	13.0*	13.7**	97.7	
Central Asia																	
41	Armenia	10.9	10.5	11.2	
42	Azerbaijan	10.5	10.9	10.3	10.0	10.1	9.9	10.6	10.7	10.4	
43	Georgia	12.4	12.3	12.4	10.8**	10.6**	10.9**	11.3**	11.2**	11.3**	

EFA'nın 6. Hedefi olan "ilköğretimde eğitim kalitesi" adına yapılan çalışmada 1990-91 yılında 8.5 yıl olan ortalama eğitim süresinde erkekler 9.5 yıl, kızlar 7.4 yıl eğitim almaktaydılar. 2002-2003 yılında ortalama 10.9 yıla çıkan eğitim süresinde erkekler 13 yıl, kızlar 9.9 yıl eğitim almaktaydılar.